

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การออกแบบปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์บ้านคุณธัญญา มะระ
Landscape Improvement Design at the House of Miss Thananya Mara

โดย
นางสาวธัญญารัตน์ ริมศดี
นางสาวพนิศา แสงเนตร
เสนอ
ภาควิชาพืชสวน คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 109013
วัน,เดือน,ปี..... - 2 ส.ค. 2553

b.....
i.....

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์)

พุทธศักราช 2551

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษปริญญาตรี

ภาควิชาพืชสวน

เรื่อง

การออกแบบปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์บ้านคุณธัญญา มะระ

Landscape Improvement Design at the House of Miss Thananya Mara

โดย

นางสาวธัญญารัตน์ ริมผลดี

นางสาวพนิดา แสงเนตร

ได้รับการพิจารณาเห็นชอบโดย

(ผศ. ดร. ทรายุทธ พลโพธิ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

วันที่ 26 เดือน ม.ค. พ.ศ. ๒๕๕๒

ภาควิชารับรองแล้ว

(รศ.ดร. สมชาย กล้าหาญ)

หัวหน้าภาควิชาพืชสวน

วันที่ 26 เดือน ม.ค. พ.ศ. ๕๒

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

การจัดทำปัญหาพิเศษ เรื่อง การออกแบบและปรับปรุงภูมิทัศน์บ้านคุณชนัญญา มะระ ผู้จัดทำ ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และอาจารย์ศรายุทธ ผลโพธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้โอกาสแก่ผู้จัดทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้ ตลอดจนคณาจารย์ที่ให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เนื่องจากปัญหาพิเศษเรื่องนี้เป็นกรนำทฤษฎีที่เรียนรู้ในวิชาเรียนมาลงมือปฏิบัติจริง แล้วนำมาแสดงในรูปแบบของปัญหาพิเศษ

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ คุณชนัญญา มะระ และผู้มีอุปการะคุณที่ให้ความอนุเคราะห์วัสดุ อุปกรณ์ และทุนสำหรับใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการทำปัญหาพิเศษ และขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือทั้งทางด้านแรงงานและให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ซึ่งช่วยให้การจัดทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย ส่วนความบกพร่องผิดพลาดที่มี ผู้จัดทำขออภัยมา ณ โอกาสนี้

นางสาวธัญญารัตน์ ริมผดี
นางสาวพนิดา แสงเนตร

ชื่อเรื่อง : การออกแบบปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์บ้านคุณธนัญญา มาระ
โดย : นางสาวธัญญารัตน์ ริมผล
นางสาวพนิดา แสงเนตร
สาขา : การจัดการสิ่งแวดล้อมพืชสวน
ภาควิชา : พืชสวน
คณะ : เทคโนโลยีการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. ทรายุทธ ผลโพธิ์

บทคัดย่อ

บ้านคุณธนัญญา มาระ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 79/39 ม. 5 ซ. แก้วอินทร์ ถ. กาญจนานิเทศ ต. เสาธงหิน อ. บางใหญ่ จ. นนทบุรี มีพื้นที่ในการจัดสวน 24 ตารางเมตร วัตถุประสงค์ของการจัดสวนเพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่มีความสวยงามแก่ที่อยู่อาศัย และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของคนในครอบครัวได้ ขั้นตอนออกแบบปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ มี 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การสำรวจข้อมูล 2) การวิเคราะห์ข้อมูล 3) การสังเคราะห์ข้อมูล 4) การประเมินราคา 5) ขั้นตอนการจัดสวน และ 6) การประเมินความพึงพอใจ จากการศึกษาสามารถแบ่งพื้นที่สวนออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่สวนบริเวณหน้าบ้าน และพื้นที่สวนบริเวณข้างบ้าน โดยทั้งสองพื้นที่ตกแต่งให้เป็นสวนกรวด เพื่อง่ายต่อการดูแลรักษา ผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าของบ้านด้านความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 คะแนน และการประเมินความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยและความเหมาะสมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 คะแนน ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดีทั้งสองการประเมิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Title : Landscape Improvement Design at the House of Miss Thananya Mara
By : Miss Tanyarat Rimpadee
: Miss Panida Sangnetr
Major : Environmental Horticulture Management
Department : Horticulture
Faculty : Agricultural Technology
Advisor : Assist. Dr. Sarayut Phonpho

ABSTRACT

Miss Thananya Mara's house is located on Kanchanapisek Rd, 79/39 Moo 5, Soi Kaew-In, Saothonghin Subdistrict, Bangyai District, Nonthaburi. The total area for landscape improvement design is about 24 sq.m. The objective of Landscaping is to build the beautiful and attractive environment in the house and relaxation in the family. The process of Landscape Improvement Design are 6 steps; 1) site survey 2) site analysis 3) site synthesis 4) estimate 5) landscape installation and 6) satisfaction evaluation. From the study, we separated the garden areas into 2 parts. There are the area in front of the house and the area around the side of the house. Both areas are designed for stone garden because of easy maintenance. The study of satisfaction evaluation of the owner composes of 2 parts; 1) the aesthetic evaluation and 2) function evaluation. The average score of 2 parts are 3.83 that are good level.

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	2
ตรวจเอกสาร	3
อุปกรณ์และวิธีการ	18
ผลการศึกษา	23
วิจารณ์	42
สรุป	43
เอกสารอ้างอิง	44
ภาคผนวก	45

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ผลการสอบถามความชอบและความพึงพอใจของเจ้าของบ้านและผู้อยู่อาศัย	24
ตารางที่ 2 แสดงราคาพรรณไม้	29
ตารางที่ 3 แสดงราคาวัสดุและสิ่งก่อสร้าง	31
ตารางที่ 4 ผลการประเมินแสดงค่าความพึงพอใจด้านความสวยงาม	40
ตารางที่ 5 ผลประเมินแสดงค่าความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยและความเหมาะสม	41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 Balloon diagram	26
ภาพที่ 2 Master plan	27
ภาพที่ 3 Perspective	28
ภาพที่ 4 แสดงพื้นที่บริเวณด้านหน้าของบ้าน ก่อนการปรับปรุงภูมิทัศน์	34
ภาพที่ 5 แสดงพื้นที่บริเวณด้านหน้าของบ้าน หลังการปรับปรุงภูมิทัศน์	34
ภาพที่ 6 แสดงพื้นที่สวนบริเวณหน้าบ้าน ก่อนการปรับปรุงภูมิทัศน์	35
ภาพที่ 7 แสดงพื้นที่สวนบริเวณหน้าบ้าน หลังการปรับปรุงภูมิทัศน์	35
ภาพที่ 8 แสดงพื้นที่สวนบริเวณข้างบ้าน ก่อนการปรับปรุงภูมิทัศน์	36
ภาพที่ 9 แสดงพื้นที่สวนบริเวณข้างบ้าน หลังการปรับปรุงภูมิทัศน์	36
ภาพที่ 10 แสดงพื้นที่มุมพักผ่อนของสวน	37
ภาพที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบพื้นที่สวนบริเวณหน้าบ้าน ก่อนการปรับปรุงภูมิทัศน์	38
ภาพที่ 12 แสดงการเปรียบเทียบพื้นที่สวนบริเวณหน้าบ้าน หลังการปรับปรุงภูมิทัศน์	38
ภาพที่ 13 แสดงการเปรียบเทียบพื้นที่สวนบริเวณข้างบ้าน ก่อนการปรับปรุงภูมิทัศน์	39
ภาพที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบพื้นที่สวนบริเวณข้างบ้าน หลังการปรับปรุงภูมิทัศน์	39
ภาพที่ 15 แสดงค่าความพึงพอใจด้านความสวยงาม	41
ภาพที่ 16 แสดงค่าความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยและความเหมาะสม	41

คำนำ

การจัดสวน (Landscaping) เป็นการจัดบริเวณพักผ่อนที่นิยมกันมาก เพราะนอกจากจะให้ความสดชื่นสวยงามแล้ว ยังมีผลทำให้อารมณ์และสภาพจิตใจของผู้อยู่อาศัยเบิกบานแจ่มใสอีกด้วย การจัดสวนเป็นการนำหลักวิชาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์มาผสมผสานเข้าด้วยกันสร้างสรรค์เป็นสวนขึ้นมา เพื่อให้ธรรมชาติได้เข้ามามีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ในสังคมปัจจุบันได้มากขึ้น ตอบสนองต่อความต้องการใกล้ชิดกับธรรมชาติ ในขณะที่ธรรมชาติกำลังถูกทำลายและเสื่อมสลายด้วยมลพิษจากฝีมือมนุษย์เอง ดังนั้นในที่อยู่อาศัย อาคารสำนักงานต่าง ๆ จึงจัดให้มีบริเวณสวนอยู่ด้วย ไม่ว่าจะเป็นสวนในอาคาร สวนหย่อม ตลอดจนสวนสาธารณะ ทำให้เห็นแล้วว่าธรรมชาติมีส่วนสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในปัจจุบันเพียงใด

การทำปัญหาพิเศษ เรื่องการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ในครั้งนี้ เป็นการสร้างความสวยงามให้แก่ที่อยู่อาศัย มีประโยชน์ในการพักผ่อนหย่อนใจและการใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ของคนภายในครอบครัวได้เป็นอย่างดี ซึ่งการทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้ยังก่อให้เกิดประสบการณ์ ความรู้ ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การแก้ไขปัญหาดังกล่าว แก่ผู้จัดทำ ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการทำงานด้านการออกแบบจัดสวนได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาขั้นตอนและวิธีการออกแบบปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปปฏิบัติได้จริง และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าต่าง ๆ ในประสบการณ์จริงได้
2. เพื่อใช้เป็นการส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดความสวยงามแก่ที่อยู่อาศัย เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจและใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ของคนในครอบครัวได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตรวจเอกสาร

มนุษย์ทุกคนต่างมีความรู้สึกต่อความสวยงามมาแต่กำเนิด แต่จะน้อยหรือมากกว่ากันเท่านั้น ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและการศึกษาอบรมขั้นพื้นฐาน ทุกคนจะไม่ปฏิเสธความสวยงามของธรรมชาติ ทั้งดอกไม้ ภูเขา น้ำตก และทะเล

มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติจึงมีจิตใจรักธรรมชาติ พยายามที่จะอยู่ใกล้กับธรรมชาติ ตลอดมา โดยการจัดหาพันธุ์ไม้นานาชนิดมาปลูกประดับบริเวณบ้านเรือน วัด ปราสาทราชวัง เพื่อให้เกิดความร่มรื่นมีสีสันสวยงาม และบางครั้งอาจจะจำลองแบบของธรรมชาติจากธารน้ำ น้ำตก กรวด ก้อนหิน และทรายมาประกอบกัน เพื่อสร้างบรรยากาศแวดล้อมที่พักอาศัยให้งดงาม ร่มรื่น อากาศบริสุทธิ์ อีกทั้งช่วยโน้มน้าวจิตใจของผู้อยู่อาศัยให้เกิดสุนทรียภาพได้ (จักรพันธ์, 2539)

การจัดสวนประดับเป็นส่วนหนึ่งของงานด้านภูมิทัศน์ ซึ่งปัจจุบันกำลังเป็นที่นิยมและมีผู้ให้ความสนใจกับงานด้านนี้กันมาก เพราะธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีกำลังจะถูกทำลายลง ดังนั้นมนุษย์จึงพยายามหาสิ่งทดแทน โดยการปลูกต้นไม้หรือจัดสวนประดับตามบริเวณอาคารสถานที่ต่าง ๆ การจัดภูมิทัศน์จึงเป็นการจัดสภาพแวดล้อมอันได้แก่ อาคาร สิ่งก่อสร้าง ถนน ทางเท้า หินประดับ หญ้า พรรณไม้ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในจุดหรือตำแหน่งที่เหมาะสม มีความผสมกลมกลืนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงามน่าดู (ประเวศ, 2547)

สวน (สวน ๑ น.) ในความหมายตามพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายคำนี้ไว้ว่า บริเวณที่ปลูกต้นไม้เป็นจำนวนมากซึ่งกันขอบเขตเอาไว้ ซึ่งเป็นคำกล่าวทั่ว ๆ ไป แต่ถ้าต้องการกล่าวถึงว่าเป็นสวนชนิดใด ลักษณะใด ก็มีคำอื่นประกอบหลังบอกให้ทราบ โดยเฉพาะ เช่น สวนหย่อม สวนครัว สวนดอกไม้ สวนญี่ปุ่น และโดยปริยายหมายถึง สถานที่ซึ่งมีลักษณะเช่นนั้นในบางกรณี เช่น สวนสัตว์ สวนงู (พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน, 2525)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความหมายและคำจำกัดความของคำศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1. การออกแบบจัดสวน ควรทำความเข้าใจให้ถ่องแท้เกี่ยวกับความหมายต่าง ๆ ต่อไปนี้ให้เข้าใจพอสังเขปก่อน เพื่อนำไปเป็นหลักในการจัดสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดสวนที่สวยงาม
 2. ที่ว่าง (Space) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากพื้นระนาบปิดล้อม และพื้นที่ที่ไม่ต้องการใช้เป็นปริมาตรที่ถูกกำหนดโดยองค์ประกอบของธรรมชาติ และการจัดสวนก็เกิดขึ้นได้จากที่ว่างที่ถูกกำหนดโดยวัสดุพืชพรรณ (สมจิตร, 2525)
 3. สวน หมายถึง บริเวณที่ปลูกต้นไม้เป็นจำนวนมาก ซึ่งกันเป็นขอบเขตไว้เป็นคำกล่าวทั่ว ๆ ไป ถ้าต้องการกล่าวว่าเป็นสวนชนิดใดลักษณะใด ก็ให้มีคำอื่นประกอบหลังบอกให้ทราบโดยเฉพาะ เช่น สวนครัว สวนดอกไม้ (พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน, 2525)
 4. Landscape แปลว่า ภูมิประเทศ, สภาพภูมิประเทศ และคำว่า Landscape gardening แปลว่าการทำสวนสำหรับคู่เล่น มีภูเขาและลำธาร (สอ เสถบุตร, 2530)
 5. Landscape gardening แปลว่า การปรับปรุงพื้นที่ดินให้เกิดทิวทัศน์ แหล่งอำนวยความสะดวก สุขสถานพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนแหล่งสวยงามต่าง ๆ โดยมีขอบเขต (สมจิตร, 2538)
 6. สวนหย่อม เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่แทรกตัวอยู่ เพื่อเสริมให้งานด้านการจัดสวนสมบูรณ์ขึ้น แต่สวนหย่อมเป็นอิสระในตนเอง ไม่จำเป็นต้องขึ้นกับสวนขนาดใหญ่เสมอไป เทคนิคบางประการในการจัดยังเป็นลักษณะเฉพาะ สวนหย่อมยังเป็นการจัดการสวนอย่างหนึ่งเช่นกัน มีความมุ่งหมายทางด้านความงาม และสัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมของผู้คนเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะแทรกอยู่ในสวนขนาดใหญ่หรืออยู่ด้วยตัวเอง แต่มีขนาดเล็กกว่าสวนโดยทั่วไป (ขวัญชัย, 2541)
 7. ศิลป์ (Art) คือ การสร้างสรรค์ผลงานทางจิตประสานสอดคล้องกับชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ ดังนั้นการจัดสวนเป็นศิลปะที่เกิดจากการผสมผสานของจิตสอดคล้องกับชีวิต เพื่ออำนวยความสะดวกทางกายและจิตใจ (สมจิตร, 2538)
 8. การออกแบบ (Designing) มีนัยสำคัญคือ การวางแผน การสร้างสรรค์ ให้เกิดสิ่งใหม่หรือปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้น เหมาะสมขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้คนในสังคม โดยการสร้างสรรค์ปรุงแต่งส่วนประกอบต่าง ๆ ให้เกิดความสัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอยและความสวยงาม โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิธีการ และยังความหมายถึงกิจกรรมของการแก้ปัญหาทุก ๆ ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในทางภูมิทัศน์เพื่อให้เกิดการพัฒนา นอกจากนี้การออกแบบจัดสวนนับเป็นสื่อกลางระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ปัจจุบันธรรมชาติถูกทำลายลงอย่างมาก ความสำคัญของการจัดสวนจึงมีคุณค่ามากขึ้น ทั้งในด้านอนุรักษ์ธรรมชาติ การจัดวางผังเมือง การกำหนดพื้นที่สีเขียว การกำหนดเขตอุตสาหกรรมและเขตที่อยู่อาศัย ต้องมีการออกแบบให้มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมรวมไปถึงสภาพพื้นที่รูปแบบของสถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้างมีความสัมพันธ์กับบริเวณใกล้เคียง และยังคงต้องออกแบบให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้คนในสังคมนั้น ๆ ด้วย (ขวัญชัย, 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. การออกแบบสวนบ้าน เป็นการวางแผนสวนบนพื้นฐานของความต้องการความประสงค์ของบุคคลในครอบครัวหรือเจ้าของบ้าน เพื่อมุ่งด้านอำนวยความสะดวกความสวยงามให้สัมพันธ์ระหว่างบ้านหรืออาคารสิ่งก่อสร้างกับสวนที่จัด (สมจิตร, 2538)

10. งานภูมิทัศน์ขนาดเล็กให้ความหมายว่า เป็นโครงการภูมิทัศน์บ้านพักอาศัยซึ่งกินความถึงบ้านเรือน บ้านอยู่อาศัย บ้านพัก คฤหาสน์ ห้องชุด โรงแรม เป็นต้น โดยมีขอบเขตไม่กว้างขวางเกินไป การออกแบบจัดสวนเน้นความพิถีพิถัน เนื่องจากเป็นงานภูมิทัศน์ที่ใกล้ชิดกับผู้อยู่อาศัยจึงตอบสนองความต้องการทั้งของผู้ออกแบบหรือผู้จัดและผู้อยู่อาศัยอย่างผสมผสาน กลมกลืน มีความลงตัวอย่างเหมาะสม (สมจิตร, 2538)

วัตถุประสงค์ทั่วไปของการจัดสวน ประกอบไปด้วย 3 วัตถุประสงค์ (กัลยา, 2537)

1. การจัดสวนเพื่อประชาชน เป็นการจัดสวนเพื่อตอบสนอง หรือเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของประชาชน บุคคล ความสะดวกสบายต่าง ๆ ภายในสวน เช่น ทางเดิน ศาลาพักผ่อน สระว่ายน้ำ ม้านั่ง และอื่น ๆ โดยธรรมชาติของบุคคลต้องการสวนที่มีรั้วรอบ มีพืชพรรณหลาย ๆ ชนิด ไม้ยืนต้น เพื่อให้ความเป็นอิสระที่ทิศทางควบคุมทางจราจรการจัดสวนเพื่อประชาชนมุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกทางร่างกาย

2. การจัดสวนเพื่อความสวยงาม การจัดสวนมุ่งเน้นด้านความสวยงาม ทำให้เกิดความสุขทางด้านจิตใจและอารมณ์ การจัดมีหลาย ๆ บรรยากาศ มีมุมสงบ มุมก่อให้เกิดความประหลาดใจ การจัดมุ่งเน้นให้เกิดคุณค่ามีความลึกซึ้ง เพื่อก่อให้เกิดความคิด เช่น การจัดสวนมีบรรยากาศทุ่งโล่ง มีสระน้ำ ลำธาร หิน มุมน้ำตก น้ำพุ มุมดอกไม้ การจัดสวนเพื่อความสวยงามมุ่งเน้นการเอื้ออำนวยความสะดวกทางด้านจิตใจ และอารมณ์

3. การจัดสวนเพื่อทดลองในการศึกษา พืชพรรณใหม่ เป็นการจัดสวนโดยมุ่งเน้นการทดลองการคัดเลือกพืชพันธุ์ใหม่ สายพันธุ์ใหม่ เพื่อแสวงหาพืชพรรณที่เหมาะสม เพื่อใช้ประกอบในการจัดสวนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องวัตถุประสงค์ของการจัดสวนในข้อดังกล่าวมุ่งเน้นการศึกษาค้นคว้าทดลอง และวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดสวนประดับ มีดังนี้ (ประเวศ, 2547)

1. เป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่สวยงามมาประดับตกแต่งให้เกิดความสวยงามเพิ่มขึ้น
2. สวนประดับที่มีความสวยงามจะช่วยกระตุ้นให้ผู้พบเห็นเกิดความสนใจอยากรู้อยากศึกษา
3. ทำให้พื้นที่มีของเขตเป็นสัดส่วนเป็นที่รวมของพรรณไม้นานาชนิด และช่วยอนุรักษ์วัสดุอุปกรณ์ที่นำไปใช้ในการจัดภูมิทัศน์
4. ลดเสียงรบกวน ผู้คนละอองจากภายนอก เพราะพรรณไม้และสิ่งก่อสร้างประดับสวนจะเป็นกำแพงขวางกั้นไว้
5. ทำให้อากาศบริสุทธิ์ขึ้น เพราะต้นไม้และสนามหญ้าจะช่วยกรองอากาศเสียให้เป็นอากาศดี และลดการกระจายของเชื้อโรค
6. มีการแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ทำให้เกิดประโยชน์ใช้สอยจากพื้นที่มากขึ้น เช่น มีมุมสงบพักผ่อนส่วนตัว มีสถานที่ออกกำลังกาย มีพื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัวหรือสวนผลไม้ สนามเด็กเล่น สระว่ายน้ำ ฯลฯ
7. ทำให้บ้านหรือที่พักอาศัยดูเด่น ร่มรื่น สวยงาม
8. ช่วยปิดบังส่วนที่ไม่น่าดู เช่น บริเวณที่สกปรกรกรุงรัง ที่ทิ้งขยะ ฯลฯ
9. ก่อให้เกิดความสงบสุขภายในครอบครัว เพราะสมาชิกได้ช่วยกันทำงาน
10. ผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถสูง สามารถทำเป็นงานอดิเรกหรือทำเป็นอาชีพหลักได้
11. ความสวยงามจะทำให้ผู้พบเห็นเกิดความสุขกายสบายใจ เป็นการพักผ่อน คลายความเครียด
12. ใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกายและศึกษาพรรณไม้ต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวความคิดในการจัดสวน

การออกแบบจัดสวน นับเป็นการออกแบบเพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ปัจจุบันธรรมชาติถูกทำลายลงอย่างมาก ความสำคัญของการจัดสวนจึงมีคุณค่ามากขึ้น ทั้งในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การจัดวางผังเมือง การกำหนดพื้นที่สีเขียว การกำหนดเขตอุตสาหกรรมและเขตที่อยู่อาศัย ต้องมีการออกแบบให้มีความสัมพันธ์กับบริเวณใกล้เคียง และยังคงออกแบบให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้คนในสังคมนั้น ๆ ด้วย (ชวลิต, 2542)

การออกแบบ (Design) ถือเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะทางด้านทัศนศิลป์ (Visual art) อันเป็นศิลปะที่มองเห็นความสวยงามได้จากรูปลักษณะ ซึ่งอาจเป็น 2 มิติ หรือ 3 มิติก็ได้ และในงานด้านทัศนศิลป์นั้น การออกแบบเป็นหัวใจของการสร้างสรรค์งาน และเป็นช่วงที่ศิลปินต้องใช้ความคิดแก้ปัญหาามากที่สุด เพราะการออกแบบนอกจากเป็นการวางแผนสร้างรูปแบบให้เกิดความสัมพันธ์ทั้งประโยชน์ใช้สอย ความงาม และให้เข้ากับวัสดุวิธีแล้ว ยังถือเป็นการกำหนดผลสำเร็จของชิ้นงานนั้น ๆ ด้วย เหตุนี้เองการสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้นอันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดีกว่า เหมาะสมกว่า และถูกต้องกว่าอยู่เสมอ (ขวัญชัย, 2536)

หลักการออกแบบให้มีคุณค่าทางศิลปะ (พรรณเพ็ญ, 2540)

คือ การจัดองค์ประกอบของส่วนมูลฐานที่สำคัญของความงามให้มีคุณลักษณะและการใช้สอยรูปลักษณะ คุณค่า รูปทรง การวางช่องว่าง พื้นผิวและสีที่ถูกหลักการจัด การออกแบบที่ดีคือการออกแบบให้เป็นดุลยภาพ สัดส่วน ช่วงจังหวะ ความกลมกลืน ความแตกต่าง และการทำให้เกิดจุดเด่นและยังผลให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. การสร้างสรรค์ (Creative) เป็นการแสดงออกทางความคิดเห็นของตนเอง โดยไม่ลอกแบบใคร ต้องคำนึงถึงคุณค่าทางการใช้สอยให้เหมาะสมกับหน้าที่ โดยคำนึงถึงด้านความประหยัด ความมั่นคง ความสะดวกสบายในการดูแลรักษา และความปลอดภัยในการใช้

2. เทคนิคในการทำ (Technical) เป็นกลวิธีและหลักวิชาการของการสร้างสรรค์จนออกมาเป็นรูปร่างของงาน โดยการใช้วัสดุ การใช้เครื่องมือในการทำงานอย่างเหมาะสม

3. คุณค่าทางศิลปะ (Aesthetic) หมายถึง ความสวยงามอย่างมีสุนทรียภาพ ฉะนั้นการออกแบบจำเป็นต้องมีคุณค่าทางศิลปะ ในด้านความสวยงาม ในรูปทรงลักษณะในกลุ่มคนที่มีความเจริญ ความจำเป็นในด้านนี้ยิ่งสูงขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จุดมุ่งหมายในการเลือกพันธุ์ไม้เพื่อประหยัดเวลาในการรักษา ดังนี้ (พรรณเพ็ญ, 2540)

1. เลือกลักษณะพันธุ์ไม้และชนิดให้เหมาะสมกับสถานที่นั้น ทั้งในสภาพแสง ลม ความชื้น ตามลักษณะชนิดของพันธุ์ไม้
2. เลือกต้นไม้ที่น้อยชนิดเพื่อช่วยให้เกิดรูปแบบที่ใกล้เคียงกัน สะดวกในการตัดแต่ง มีความสวยงามและเรียบง่าย
3. หากต้องการเพิ่มสีสันให้กับสวน ควรเลือกไม้พุ่มที่ออกดอกตลอดปี หรือไม้หัว โดยไม่ควรใช้ไม้ดอกคลุมดิน
4. ควรปลูกไม้ให้มีจำนวนพอเหมาะกับพื้นที่นั้น ๆ หรือเหมาะกับแปลงปลูก
5. เลือกไม้พุ่มที่มีใบหนาแน่นและโตช้า แต่สวยงาม ไม่ต้องตัดแต่งบ่อย เช่น เข็ม
6. ควรเลือกไม้พุ่มที่ทนทานได้ดี ทั้งในแสงแดดและในที่ร่มรำไร หรือในพื้นที่ที่แสงแดดเปลี่ยนแปลงตลอดวัน
7. เลือกไม้ดอกที่ทนทานและเกิดใหม่ทดแทนต้นที่ตายได้เรื่อย ๆ
8. เลือกต้นไม้ที่มีรูปทรงคงที่ ไม่ต้องตัดแต่ง เช่น เศรษฐีไซ่ง่อน เข็มกูดั้น
9. เลือกพันธุ์ไม้ที่เจริญเติบโตได้ดีในท้องถิ่นนั้น ๆ

ข้อดีของการออกแบบสวนที่ให้ประโยชน์สูงสุด (ขวัญชัย, 2536)

1. มีพื้นที่สำหรับพักผ่อนและใช้ประโยชน์ได้มาก
2. ควบคุมฟ้า อากาศได้รอบบ้าน
3. ให้อากาศบริสุทธิ์และสะอาด
4. เสริมคุณค่าให้กับบ้าน
5. ให้ความอิสระสูง
6. ความสวยงามเปลี่ยนแปลงตามสภาพการณ์
7. ถูกกำหนดลงอย่างเหมาะสมกับบ้าน
8. การดูแลรักษาค่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทักษะเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดสวน (สมจิตร, 2540)

เพื่อตอบสนองความต้องการของเจ้าของบ้านในการใช้พื้นที่จัดสวนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

1. พื้นที่นันทนาการ (Recreation) เช่น พื้นที่ที่เป็นสระว่ายน้ำ สนามเบดมินตัน สนามเด็กเล่น สนามเทนนิส หรือสนามเอนกประสงค์อื่น ๆ
2. พื้นที่ที่ให้ความสุขสบาย (Comfort) พื้นที่ลานพัก มีหลังคากรองแสง ปลูกต้นไม้ใหญ่เพื่อให้ร่มเงาหรือคิงลม เป็นที่พักผ่อนช่วงแสงจัดหรือตอนบ่าย เป็นที่อ่านหนังสือ เป็นพื้นที่ใช้พักผ่อนนอกบ้าน
3. พื้นที่เอนกประสงค์ (Flexibility) เป็นพื้นที่ที่มีวัตถุประสงค์มากกว่า 2 อย่างขึ้นไป คือพร้อมดัดแปลงไปใช้ได้หลายกรณี เช่น เป็นพื้นที่รับรองแขก ดัดแปลงเป็นม้านั่ง บ่อทราย ถ้าเป็นลักษณะสนามเปิด ภาคว่าดัดแปลงเป็นสนามเบดมินตัน ส่วนภาคว่าเป็นพื้นที่สำหรับจัดปาร์ตี้
4. พื้นที่อำนวยความสะดวกและให้ความปลอดภัย (Convenience and safety) เป็นส่วนให้ความสะดวกและปลอดภัย เช่น ทางเดินภายในสวน บันไดสวน ทางรถ ลานจอดรถ โดยเฉพาะในส่วนของพื้นที่ให้บริการที่เก็บเครื่องมือ ราวตากผ้า ล้วนแต่อยู่ในพื้นที่อำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัย เช่น แสงสว่างตามขั้นบันได ทางเดินเท้า สะพาน
5. พื้นที่ให้ความสวยงาม (Beautification) พื้นที่สำหรับปลูกต้นไม้ประดับที่มีรูปทรงสวยงามจะเป็นไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้ดอก ไม้ใบชนิดต่าง ๆ ตลอดจนสนามหญ้า มุ่งความสวยงาม ตื่นตาตื่นใจ การปลูกพืชจะผสมผสานกัน ในรูปทรง สี สัน ผิวสัมผัส ลักษณะใบ ตลอดจนถึงหญ้าและทางเดิน เพื่อให้เกิดจุดสนใจ
6. พื้นที่ให้ความอิสระ (Private) คนส่วนใหญ่ต้องการมีบ้านและที่ดิน เพราะทุกคนต้องการอิสระ การจัดสวนจำเป็นต้องมีพื้นที่เอกเทศ เพื่อทำกิจกรรมส่วนตัว พื้นที่ให้ความอิสระ ประกอบด้วย ลานพัก รั้วป้องกันสายตาภายนอก ป้องกันเสียง ต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงา ประตูเข้าออกบริเวณพื้นที่สำหรับพักผ่อน
7. พื้นที่ดูแลรักษาคำ (Easy of maintenance) เป็นส่วนเรียบง่ายสะดวกต่อการดูแลรักษา เช่น การทำสนามหญ้าเรียบ ปลูกไม้พุ่มโตช้า ทางเดินเท้าปูด้วยกระเบื้อง อิฐ ศิลาลง การทำขอบเขตแปลงดอกไม้ด้วยอิฐ การทำกรอบรอบโคนต้นไม้ใหญ่ การปลูกพืชคลุมดินในส่วนที่มีการจัดการลำบาก
8. พื้นที่รับรองแขกเฉพาะกิจ (Entertaining) เน้นไม้ที่ดูแลรักษาาง่ายเป็นหลัก มีพื้นที่รับประทานอาหารนอกบ้านสำหรับครอบครัว มีหลังคาปลูกไม้เลื้อยคลุม
9. พื้นที่ผลิตอาหาร (Food production) เช่น พื้นที่ปลูกพืชผัก ไม้ผลบางชนิดที่มีรูปทรงของดินและพุ่มสวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะทั่วไปของการจัดสวนในประเทศไทยปัจจุบัน

1. รูปแบบของสวนเป็นลักษณะสวนร่วมสมัยหรือสวนสมัยใหม่ (Contemporary style)
2. การออกแบบสวนจะคำนึงถึงทั้งประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม ประหยัดค่าใช้จ่ายและง่ายต่อการบำรุงรักษา
3. นิยมปลูกไม้ดอกไม้ประดับเกือบทุกชนิดไว้ในบ้าน และมีความเชื่อถือเรื่องโชคลางน้อยลง

การจัดสวนในบ้าน (ประเวศ, 2547)

การจัดสวนภายในบ้านพักอาศัย จำเป็นต้องออกแบบให้เกิดประโยชน์ใช้สอยสูงสุดและให้ดูสวยงามรับกับรูปทรงของบ้าน โดยทั่วไปจะแบ่งพื้นที่บริเวณรอบบ้านเพื่อการจัดตกแต่งดังนี้

1. บริเวณหน้าบ้านควรจัดเป็นสวนประดับที่มีสนามหญ้า พรรณไม้หรืออาจใช้หินประดับ มีลำธาร น้ำพุ น้ำตก ไฟประดับ ฯลฯ
2. บริเวณด้านข้างของตัวบ้าน ควรพิจารณาปลูกพรรณไม้ประดับที่ให้ร่มเงา เพื่อช่วยพรางแสงแดด หรือพรรณไม้ที่มีกลิ่นหอม
3. บริเวณหลังบ้าน ถ้ามีบริเวณกว้างพออาจออกแบบ ทำบ่อ ลำธาร น้ำตก สระว่ายน้ำ สนามกีฬา กรงเลี้ยงสัตว์ หลุมขยะ ราวตากผ้า แปลงปลูกผักสวนครัว ไม้ผลหรือไม้ประดับขึ้นต้น

พื้นที่จัดสวนภายในบ้านแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้ (เอี่ยมพร, 2530)

1. ส่วนสาธารณะ (Public area)

เป็นส่วนที่อยู่บริเวณหน้าบ้าน สามารถมองเห็นได้ชัดเจนจากผู้ที่มาเยี่ยมชม ได้แก่ ทางเข้า ประตู ทางเท้า ห้องรับแขก ระเบียง หน้าห้องรับแขก และสนาม ส่วนสาธารณะควรมีเนื้อที่กว้างพอที่จะทำให้ตัวบ้านเกิดความสวยงาม สง่า แต่ไม่ใหญ่โตเกินไป จนเปลืองเนื้อที่ของส่วนอื่น ๆ ภายในบริเวณบ้าน

2. ส่วนครอบครัว (Family living area)

สวนส่วนครอบครัวนี้ต้องสามารถต่อเนื่องกับห้องพักผ่อนของครอบครัวได้สะดวก (โดยทางประตูไม่ใช้หน้าต่าง) สวนส่วนนี้จะเป็นที่พักผ่อนรวม สำหรับครอบครัวและเป็นที่รวมการแสดงออกต่าง ๆ ที่เจ้าของบ้านสนใจ เช่น ที่อ่านหนังสือ มุมสำหรับเด็ก ที่นั่งเล่นสำหรับรับประทานอาหารว่าง มุมสำหรับปิกนิกนอกบ้าน สระว่ายน้ำ และสถานที่ออกกำลังกายต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ส่วนตัว (Private living area)

เป็นบริเวณที่ต่อเนื่องกับห้องนอน โดยตรง ซึ่งต้องการความเป็นส่วนตัวเฉพาะมากกว่าบริเวณอื่น ๆ บริเวณที่ใช้เป็นที่นั่งเล่นเพื่อรับลมแดด อ่านหนังสือ หรือคุยกัน โดยไม่ถูกรบกวนจากบุคคลอื่น ๆ ภายในบ้าน

4. ส่วนบริการ (Service area)

เป็นส่วนที่ต่อเนื่องกับครัว โรงรถ หรือส่วนพักผ่อนของครอบครัว เพื่อบริการในด้านความสะดวกต่าง ๆ บริเวณเหล่านี้ใช้สำหรับซักผ้า ล้างจาน ตากผ้า เลี้ยงสัตว์ สวนครัว สวนผลไม้ ห้องเก็บของ ส่วนใหญ่แล้วใช้เพื่อบริการเท่านั้น จึงไม่เน้นเรื่องความสวยงามเท่าความสะดวกในการใช้สอย

การจัดสวนกับรูปทรงของพื้นที่ (สมจิตร, 2538)

เป็นการเปลี่ยนสภาพพื้นที่จากพื้นที่ที่ไม่เกิดประโยชน์ให้เป็นพื้นที่ที่มีประโยชน์ และพื้นที่ที่เป็นประโยชน์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นต้องใช้พื้นที่ให้คุ้มค่าและเหมาะสมกับรูปทรงพื้นที่ในแต่ละแบบ ดังนี้

1. พื้นที่แคบและยาว (Long and narrow lot) การจัดสวนในพื้นที่เช่นนี้ การแบ่งพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ เพื่อคำนึงถึงตำแหน่งของบ้านหรืออาคารที่ปลูกสร้างในพื้นที่และส่วนของพื้นที่ที่ดินน ถ้าวิจารณาสวนของพื้นที่ใช้ประโยชน์จะมีพื้นที่ส่วนตัว (Private area) มากกว่าพื้นที่ส่วนสาธารณะ (Public area)

2. พื้นที่สี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน (Pie-shaple lot) หลักการสร้างที่พักอาศัยต้องยึดแนวขนานของพื้นที่ที่ดินน ดังนั้นการแบ่งพื้นที่ต้องคำนึงถึงการใช้ประโยชน์พื้นที่ในส่วนหน้าบ้านน้อยกว่าพื้นที่ส่วนหลังที่จัดสวน ทำให้มีพื้นที่จัดสวนมาก สามารถจัดสวนรอบอาคารส่วนหลังได้ โดยเฉพาะส่วนที่เป็นห้องรับแขกและห้องนอน

3. พื้นที่สี่เหลี่ยมจัตุรัส (Square lot) กรณีนี้สามารถประยุกต์ได้หลายรูปแบบ

- พื้นที่สี่เหลี่ยมจัตุรัส ที่ด้านใดด้านหนึ่งของพื้นที่ที่ดินนพื้นที่ส่วนตัว (Private area) ควรมีพื้นที่มากกว่าพื้นที่ส่วนสาธารณะ (Public area) ในกรณีคำนึงการใช้ประโยชน์ แต่หากตำแหน่งที่สร้างบ้านพักอยู่กึ่งกลางของพื้นที่ส่วนสาธารณะ (Public area) จะมีพื้นที่เท่ากับพื้นที่ส่วนตัว (Private area) คือ 1:1

- พื้นที่สี่เหลี่ยมมุมมน (Square corner lot) พื้นที่ที่มีสองด้านติดกับถนน การจัดแบ่งพื้นที่สาธารณะ (Public area) จะมีพื้นที่เป็นสามเท่าของพื้นที่ส่วนตัว (Private area) ทั้งนี้เพราะสภาพถนนเป็นตัวบังคับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. พื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า (Rectangular lot) ให้พิจารณาจากสภาพพื้นที่

- พื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีด้านใดด้านหนึ่งติดถนน พื้นที่ส่วนสาธารณะ (Public area) มีพื้นที่น้อยกว่าพื้นที่ส่วนตัว (Private area) ยกเว้นกรณีที่สร้างบ้านพักไว้ที่กึ่งกลางพื้นที่

- พื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมถนน พื้นที่ส่วนสาธารณะ (Public area) จะมีพื้นที่ใหญ่กว่าพื้นที่ส่วนตัว (Private area)

รูปแบบสวนบ้าน (พรรณเพ็ญ, 2540)

สวนธรรมชาติ (Informal style) คือ สวนที่เราจัดขึ้นมาลอกเลียนธรรมชาติที่เราพบเห็น เช่น เป็นป่า เขา น้ำตก ลำธาร และทุ่งหญ้า เป็นต้น สิ่งที่เราพบเห็นและเกิดความชอบความประทับใจ บันดาลใจให้อยากนำมาสร้างจัดตกแต่งไว้ใกล้ ๆ ตัว อาจมีขนาดเท่าของจริง หรืออาจย่อส่วนลงมาให้เหมาะสมกับสถานที่ที่เราจัดตกแต่ง เช่น อาคาร ที่ทำการ หรือบ้านที่อยู่อาศัย การดูแลรักษาเพียงเพื่อให้ตัดแต่งให้ดูเรียบร้อย สะอาดสะอ้านไม่รกรุงรังเท่านั้น ปล่อยให้ต้นไม้เจริญเติบโตตามธรรมชาติ ไม่นิยมตัดแต่งให้มีรูปทรงเลขาคณิต ส่วนประกอบของสวนขึ้นอยู่กับขนาดของที่และประโยชน์ใช้สอย อาจมีสระน้ำ ลำธาร น้ำตก ศาลาพักผ่อน ม้านั่งและทางเดินเช่นกัน แต่เส้นและรูปทรงจะเป็นลักษณะธรรมชาติหรือรูปทรงอิสระ (Free form) สวนธรรมชาติมีคุณสมบัติเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยหรือผู้พบเห็นได้สัมผัสกับบรรยากาศความสดชื่น รื่นรมย์ อบอวล กระปรี้กระเปร่ามีชีวิตชีวา หรือนำพักผ่อนหย่อนใจ สวนลักษณะนี้จึงเป็นที่นิยมของคนจำนวนมาก เพราะสามารถผ่อนคลายความเครียดได้ดี

ความสำคัญในการนำวัสดุพืชพรรณมาจัดภูมิทัศน์ มีดังนี้ (สมจิตร, 2540)

1. ทำให้เกิดส่วนประกอบของความสมบูรณ์ เนื่องจากวัสดุพืชพรรณเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้งานจัดภูมิทัศน์มีความสมบูรณ์ มีความเป็นเอกลักษณ์ ความเป็นหนึ่งเดียว ที่ทำให้รูปทรงและมวลรวมของสิ่งก่อสร้างผสมผสานกลมกลืนกันมากขึ้น

2. ช่วยให้เกิดความสำคัญจากการเน้น ณ จุดใดจุดหนึ่ง เพื่อช่วยลดความแปรปรวนต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างความสนใจดึงดูดต่อผู้พบเห็น เช่น ใช้วัสดุพืชพรรณตกแต่งรอบบริเวณ ป้ายชื่อสถานที่ โครงการ ทางเข้าออก รูปปั้น ประติมากรรม เป็นต้น

3. ทำให้เกิดการยอมรับในความสำคัญ ตำแหน่งของพื้นที่ วัสดุที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ช่วยให้พื้นที่เกิดความแจ่มชัดเห็นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4. ทำให้เกิดความนุ่มนวล เพราะการใช้วัสดุพืชพรรณในการจัดภูมิทัศน์นอกอาคาร ซึ่งช่วยให้พื้นที่นุ่มนวลขึ้น มีความแข็งแรงกระด้างน้อยลง และยังทำให้ผู้พบเห็นรู้สึกถึงความผ่อนคลายได้ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ทำให้เกิดกรอบทิวทัศน์และเป็นตัวก่อให้เกิดจุดรวมภาพ ทำให้ภาพทิวทัศน์เกิดความสมบูรณ์ ลดกระด้าง เพิ่มความมีชีวิตชีวา

6. ทำให้เกิดดุลยภาพในทางธรรมชาติขึ้น โดยเกิดสัดส่วนรับกันทั้งแบบ Symmetry และ Asymmetry ช่วยให้งานที่จัดออกมาสวยงามมีลีลาเป็นธรรมชาติ

ข้อพิจารณาในการออกแบบจัดสวนประดับ มีข้อควรคำนึงดังนี้ (ประเวศ, 2547)

1. ประโยชน์ใช้สอย กล่าวคือ เมื่อมีการจัดสวนประดับแล้วต้องสามารถใช้ประโยชน์ในส่วนต่าง ๆ ของพื้นที่ได้ด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย และส่งผลต่อความเป็นอยู่ของผู้อาศัย เช่น ความร่มรื่น ให้ร่มเงา ป้องกันลม ฝุ่นละออง การสร้างบริเวณที่เป็นส่วนตัว การระบายน้ำ การใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ มีข้อคิดเกี่ยวกับการออกแบบ โดยเน้นเรื่องประโยชน์ใช้สอยดังนี้

- ควรปลูกพรรณไม้ให้ร่มเงาบริเวณถนน ทางเท้า ลานจอดรถ อาคารสถานที่พักผ่อนต่าง ๆ

- ควรปลูกพรรณไม้ที่มีกลิ่นหอมบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม ท่อระบายน้ำ เพื่อช่วยดูดซับและปรับสภาพอากาศให้ดีขึ้น

- ควรจัดทำทางเท้าในบริเวณที่มีการสัญจรไปมาเพื่อให้เดินได้สะดวกโดยให้ระลึกไว้ว่าการออกแบบที่ดีจะต้องไม่มีการเขียนคำว่า “ห้ามเดินลัดสนาม” ติดไว้ที่สนามหญ้า

2. ความสวยงาม การออกแบบสวนประดับต้องสามารถตอบสนองต่ออารมณ์ ความรู้สึก และการรับรู้ทางสุนทรียภาพของมนุษย์ได้ด้วย เช่น ความรู้สึกปลอดโปร่งสบายตา เกิดความประทับใจต่อบรรยากาศ

3. ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น พรรณไม้ หินประดับ กรวด ฯลฯ ควรเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่หาง่ายในท้องถิ่น โดยพรรณไม้ถ้าเป็นไปได้ควรเพาะขยายพันธุ์เองหรือจัดซื้อต้นขนาดเล็กไปปลูก จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายได้มาก

4. บำรุงรักษาง่าย การออกแบบสวนประดับที่ดี ควรกำหนดรูปแบบของสวนและเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ พรรณไม้ที่ทำให้ง่ายต่อการบำรุงรักษา

หลักการเลือกใช้ต้นไม้ตกแต่งบริเวณ (Plant selection) (สมจิตร, 2538)

ให้ข้อคิดพื้นฐาน 4 ประการ ในการเลือกต้นไม้ประกอบการจัดสวน คือ

1. เลือกไม้ที่เจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ ควรเป็นไม้ท้องถิ่น หรือได้รับการเลือกสรรอย่างดีจากนักพืชสวน (Nursery men) โดยเฉพาะพิจารณาการเจริญเติบโตได้ดีต่อสภาพดิน ความต้องการน้ำ แสง ร่มเงา

2. ไม้ที่เจ้าของบ้านชื่นชอบสนใจ การปลูกไม้ในการจัดสวนบ้าน เจ้าของบ้านต้องพึงพอใจในชนิดและพันธุ์ไม้ ตลอดจนวิธีการปลูก ตัวอย่างเช่น การปลูกไม้เป็นกลุ่มสายพันธุ์เดียวกัน จะมองดูเกิดความรู้สึกเป็นมวลขนาดใหญ่ ยิ่งถ้าพวกไม้ดอกกลิ่นหอม ยิ่งทำให้เกิดจุดศูนย์กลางแห่งความน่าทึ่งและสนใจ

3. ต้องเหมาะสมกับแปลนการจัดสวนที่กำหนด โดยเฉพาะลักษณะทางกายภาพของพื้นที่นั้น ๆ เช่น ขนาด (Size) ได้ขนาดและต้องสมบูรณ์

- รูปลักษณะ (Form) รูปลักษณะไม้ยืนต้นต้องมองตระหง่านยิ่งใหญ่ ถ้าเป็นพืชพวกเจริญเติบโตช้า แม้รูปลักษณะก็เป็นพวกพืชคลุมดิน

- พื้นผิว (Texture) พื้นผิวของดอก ใบ เปลือก กิ่ง จะมีผลต่อความรู้สึกในการจัด

- สี (Color) การจัดที่ต้นไม้ต้องมีสีตัด เพื่อให้ความรู้สึกสดใส อบอุ่น ร่าเริง

- มีกลิ่นหอม (Fragrance) เป็นผลพลอยได้จากไม้ดอก เป็นผลจากการวางแผนสวนที่ดี ต้นไม้ปลูกในสวนต้องมีต้นไม้ที่มีกลิ่นหอม

4. การดูแลรักษาความต้องการอื่น ๆ ต้องนำมาพิจารณาประกอบ เพราะการดูแลรักษาเป็นเรื่องจำเป็นอย่างมาก ต้องเลือกต้นไม้ปลูกเพื่อการจัดสวน เช่น

- ผลร่วง ถ้าต้นไม้เป็นประเภทผลร่วงบ่อย ๆ ทำให้สนามและสวนสกปรก ตัดหญ้าลำบาก ต้องเลือกต้นไม้ที่ผลไม่ร่วงง่าย

- ใบร่วง (Leaf drop) ถ้าใบร่วงบ่อยหรือร่วงตลอดปี ทำให้เกิดปัญหาต่อสนาม การจัดการเก็บกวาด ไม้ที่ตัดต้องเป็นพวกใบไม่ร่วง (Evergreen) หรือถ้าเป็นไม้ใบร่วง (Deciduous) ก็ควรเป็นไม้ร่วงเป็นฤดู

- ดอกร่วง (Flower drop) บางชนิดดอกสวยงามมาก และบานระยะสั้น จากนั้นดอกจะร่วงและปลิวกระจาย การเลือกไม้ใหญ่ร่มเงาและให้ดอก การออกดอกควรเป็นไม้ที่ให้ดอกตลอดปี บานทนหรือถ้าดอกร่วง ควรเป็นไม้ที่ดอกร่วงพร้อม ๆ กัน จะสะดวกต่อการดูแลรักษา

- แมลงทำลาย (Insect damage) ต้นไม้ใหญ่หรือไม้พุ่ม ต้องทนทานต่อการทำลายของแมลง โดยเฉพาะแมลงที่เจาะตามลำต้น กิ่งก้าน ทำให้ลำต้น กิ่งก้าน โคนหักล้ม เป็นอันตรายต่อผู้เข้าพักอาศัย สกปรกต่อบริเวณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- โรคพืช (Plant disease) ไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม และ ไม้ชนิดอื่น ๆ ต้องทนทานต่อการทำลายของโรค ถ้าไม่ทนทานหรือต้นไม้ที่ขอบเป็นโรค ยุ่งยากต่อการจัดการ พืชขาดความอุดมสมบูรณ์ ทำให้คุณค่าลดลง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สูงขึ้น

- อัตราการเจริญเติบโต (Rate of growth) อัตราการเจริญเติบโตเป็นคุณสมบัติเฉพาะของต้นไม้แต่ละชนิด ถ้าอัตราการเจริญเติบโตช้า การดูแลรักษาง่าย ไม่ต้องยุ่งยากต่อการตัดแต่ง ได้ดูความสวยงามยาวนาน ต้องเลือกต้นไม้ที่มีการตัดแต่งน้อย ทำรั้วเป็นไม้พุ่ม

- โครงสร้างของราก (Root structure) ถ้าต้นไม้ใหญ่ ไม้พุ่มมีระบบรากตื้น จะกระทบต่อการแย่งน้ำ แย่งอาหารกับพืชที่ปลูกที่ผิวดินที่มีระบบรากตื้น เช่น หญ้า ไม้คลุมดินและอื่น ๆ การเลือกต้นไม้ระบบรากลึกจะเป็นประโยชน์ในการไม่แย่งแย่งอาหาร น้ำ และช่วยยึดลำต้นไม้ให้โค่นล้มง่าย

- ความหนาแน่นของใบ (Density of foliage) ไม้ประดับตกแต่งที่ดีต้องมีใบแน่น ไม้ใหญ่ใบแน่น ทำให้เกิดร่มเงาที่ดี ป้องกันแสงแดดในฤดูร้อน ทำให้บริเวณมีอากาศเย็น กรณีต้องการปลูกให้ร่มเงาและต้องการปลูกในสนามหญ้าเปิดกว้าง และมีหญ้าปลูกข้างล่าง ไม้ใหญ่ต้องมีใบโปร่งบางเพื่อให้หญ้าเจริญเติบโตได้

ลักษณะงานภูมิทัศน์ที่ดี (สมจิตร, 2538)

1. ต้องสามารถทำให้ผู้อยู่อาศัยมีวิถีชีวิตที่ดีกว่า (Better for living) หมายถึง การวางแผน การจัด การจัดสร้าง การดูแลบำรุงรักษาหลังการจัดสร้าง ทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจ มีความสุข มีความหวงแหน เสริมสร้างวิถีการดำรงชีวิตและความสันติในครอบครัว สนองตอบทั้งทางด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม สุนทรียภาพและอารมณ์

2. มีพื้นที่สำหรับอาศัยและใช้ประโยชน์ได้มาก หมายถึง พื้นที่ใช้สอยทั้งส่วนงานภูมิทัศน์เขียว (Green scape) และส่วนงานภูมิทัศน์คาดแข็ง (Hard scape) เป็นการใชพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพ สำหรับการนั่งพักผ่อน การเดินเล่น การออกกำลังกาย การทำงาน การประกอบอาหาร พื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่สำหรับจัดเลี้ยง พื้นที่รับรองแขก พื้นที่ใช้สัญจรและให้ความปลอดภัย

3. สามารถควบคุมสภาพฟ้าอากาศได้ตลอดปี ทำให้บ้านและบริเวณที่มีการจัดภูมิทัศน์ให้ความรู้สึกร่มเย็นสบาย ลดการสะท้อนของแสง แก้ปัญหาหมอกตกระทบของแสง ป้องกันกระแสลมพัดแรง เก็บอุ้มความชื้น และกระแสลมไว้ในบริเวณ

4. ทำให้อากาศภายในบริสุทธิ์และสะอาด งานภูมิทัศน์ที่ดีต้องมีการจัดพืชพรรณ เพื่อกรองจับฝุ่นละอองที่เป็นพิษ และฟอกอากาศที่เป็นพิษให้บริสุทธิ์

5. เพิ่มพูนคุณค่าให้แก่บ้าน อาคารและบริเวณ เมื่องานภูมิทัศน์มีการดูแลบำรุงรักษาเป็นอย่างดี มีอายุยาวนาน งานภูมิทัศน์จะช่วยเพิ่มพูนคุณค่าแก่บ้าน อาคารและบริเวณ ทำให้บ้านอาคารมองดูดี มีความเป็นระเบียบ อ่อนนุ่ม ร่มรื่น สวยงาม เค้นสง่า ทำให้บริเวณมีคุณค่าและมีราคามากขึ้น งานภูมิทัศน์เป็นเครื่องชี้วัดวัฒนธรรม ความเก่าแก่ และจิตใจของผู้อยู่อาศัย

6. ให้ความเป็นอิสระ งานภูมิทัศน์ต้องแสดงความเป็นอิสระได้ สร้างกรอบล้อมรอบ (Enclosure) สร้างห้องกลางแจ้ง (Outdoor room) ซึ่งประกอบไปด้วยพื้นที่ระนาบระดับพื้นผิว (Floor plane) พื้นที่ระนาบแนวตั้ง (Vertical plane) และพื้นที่ระนาบเหนือศีรษะ (Overhead plane) ทำให้เกิดซุคที่ว่างเป็นห้อง ให้ความอิสระแก่ผู้อยู่อาศัยป้องกันสายตาดูจากบุคคลภายนอก และสามารถลดเสียงรบกวนจากภายนอกพื้นที่ได้

7. มีความสวยงามชั่วนิรันดร์ งานภูมิทัศน์ที่ดีมีการดูแลรักษาอย่างดี ต้องสามารถคงความสวยงามไว้ได้ตลอดเวลา ทุกวัน ทุกเดือน ทุกปี แม้ว่ากาลเวลาจะเปลี่ยนแปลงไป ยิ่งเวลาเปลี่ยนแปลงไป ความสวยงามและคุณค่ายิ่งเพิ่มขึ้น กลายเป็นความเก่า รูปทรง ผิวสัมผัส สี สัน บางส่วนเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของฤดู เกิดเป็นประวัติศาสตร์ ดำเนินเล่าขานบอกต่อกันมา กลายเป็นสิ่งที่ต้องอนุรักษ์และพึงหวงแหน

8. กำหนดตำแหน่งองค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบลงอย่างเหมาะสม กลมกลืนสอดคล้องและรับกันกับพื้นที่ กับสถาปัตยกรรมหรือสิ่งก่อสร้างหลักอย่างเหมาะสมลงตัว

9. มีการดูแลรักษาง่ายและต่ำ ประหยัดเวลา ประหยัดทรัพย์ ประหยัดแรงงาน การจัดงานไม่ซับซ้อน ดังนั้นการออกแบบผู้ออกแบบจะต้องพยายามค้นหาว่าทำอย่างไร ให้งานภูมิทัศน์มีความสวยงาม ใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่า และมีการดูแลบำรุงรักษาง่าย (Easy maintenance) และมีการดูแลบำรุงรักษาต่ำ (Low maintenance)

การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงบรรยากาศในสวน (พรรณเพ็ญ, 2540)

1. หากต้นไม้หมดอายุและตายไป ก็ควรหาต้นใหม่มาเปลี่ยน อาจจะใช้ต้นไม้ชนิดเดียวหรืออาจเปลี่ยนชนิดใหม่เพื่อเพิ่มสีสัน และบรรยากาศก็ได้ แต่ทั้งนี้ควรพิจารณาให้มีขนาด รูปทรง และธรรมชาติคล้ายคลึงกับของเดิม เพื่อจะได้ไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบของสวนที่เป็นอยู่

2. ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่และสมาชิกในครอบครัว เช่น ในขณะที่จัดสวนครอบครัวมีเด็กอาจกำหนดให้มีเครื่องเล่น เช่น ชิงช้า ม้าหมุน หรือบ้านที่มีบ่อน้ำอาจจะทำรั้วประกอบสวนชั่วคราว เมื่อเด็กโตขึ้นสิ่งเหล่านี้ก็อาจไม่จำเป็น ควรปรับปรุงสภาพสวนให้เหมาะสมกับสภาพใหม่ ในทางตรงกันข้ามหากสภาพครอบครัวเดิมไม่มีเด็กก็ต้องปรับปรุงและเพิ่มเติมในสิ่งที่ตอบสนองกับความต้องการและความจำเป็นขึ้นมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การแก้ไขต่อเติมหรือเพิ่มเติมตัวอาคารใหม่ เนื้อที่และสภาพสวนก็อาจจะเปลี่ยนแปลงไป จึงมีความจำเป็นจะต้องปรับปรุงแก้ไขหรือจัดสวนอีกครั้ง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพและสิ่งแวดล้อมใหม่

4. ในกรณีที่สวนจัดแต่งไว้นานปี อาจทำให้เกิดความเบื่อหน่ายอยากแก้ไขปรับปรุง เพื่อเปลี่ยนแปลงบรรยากาศที่ย่อมทำได้ หรืออาจเปลี่ยนแปลงพันธุ์ไม้ใหม่ ๆ เพื่อทำให้เกิดสีสันและบรรยากาศที่แตกต่างออกไป

การปรับปรุงแก้ไขสวนเดิมเหลือไว้บางส่วน และแต่งเติมเสริมจัดบางส่วนจะทำงานได้ยากกว่าการรื้อถอนและทำใหม่ทั้งหมด ซึ่งนักออกแบบจะต้องพิจารณาอย่าให้เกิดการขัดแย้งกัน

109013

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์เขียนแบบ

1. อุปกรณ์ถ่ายภาพ
2. สมุดบันทึกข้อมูล
3. กระดาษเขียนแบบ
 - กระดาษร่าง
 - กระดาษปอนด์
4. เครื่องมือในการเขียนแบบ
5. กระดานรองเขียนแบบ

อุปกรณ์การจัดสวน

1. ตลับเมตร
2. กล้องถ่ายรูป
3. จอบ เสียม
4. กรรไกรตัดกิ่ง มีดตัดเตอร์
5. ค้อน เลื่อย
6. เชือกฟาง บัวรดน้ำ
7. ดินผสม
8. ทราย
9. อุปกรณ์ที่ใช้ตกแต่งในสวน อ่างบัว ตุ๊กตาดินเผา แผ่นทางเดิน หินกรวด หินเกล็ด ไม้ระแนง ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการศึกษา

ขั้นตอนการออกแบบสวน (Design process) มีขั้นตอนการออกแบบ ดังนี้

1. สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

เพื่อใช้ในการออกแบบ ได้แก่ สถานที่ โครงสร้างตัวอาคาร และความต้องการของผู้เป็นเจ้าของ

1.1 สถานที่ จะต้องสำรวจทั้งในพื้นที่และที่รอบข้างว่ามีสภาพอย่างไรบ้าง

- ความลาดเทของพื้นที่ ว่ามีมากน้อยเพียงไร ควรคำนึงถึงเรื่องการระบายน้ำเป็นสำคัญ
- ขนาดของพื้นที่ จะต้องวัดขนาดของพื้นที่ว่ามีความกว้างเท่าไร ยาวเท่าไร อยู่ทางทิศใดของบ้าน เขียนแปลนพื้นที่และตัวบ้านหรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ อย่างละเอียด
- ทิศ เพื่อให้ทราบข้อมูลการได้รับแสงแดด เพื่อประโยชน์ในการเลือกขนาดและชนิดของพรรณไม้
- ลม สำรวจทิศทางลมเพราะลมมีผลต่อความเย็นและความชื้น หากลมพัดผ่าน ได้ดีผู้อยู่อาศัยจะรู้สึกเย็นสบาย
- ดิน คุณลักษณะดินว่าเป็นดินเหนียว ดินร่วน หรือดินทราย ความเป็นกรด-ด่างของดิน ความอุดมสมบูรณ์ ความหนาของหน้าดิน และระดับน้ำใต้ดิน เพื่อใช้พิจารณาในการปรับปรุงดิน และการปรับพื้นที่ให้สวยงาม
- สภาพลมฟ้าอากาศ เพื่อใช้ในการพิจารณาในการเลือกใช้พรรณไม้และชนิดหญ้า
- พรรณไม้เดิมที่มีอยู่ในพื้นที่ สำรวจเพื่อใช้ประกอบการออกแบบจัดสวน ให้กลมกลืนกับพรรณไม้เดิม
- สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ หากพื้นที่ข้างเคียงสภาพแวดล้อมมีความสวยงาม ก็ไม่ควรปลูกต้นไม้ที่จะบังวิวจากภายในบ้าน

1.2 โครงสร้างตัวอาคาร

- พิจารณารูปร่าง รูปแบบและขนาดของบ้าน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ้านกับสวน
- สีของบ้าน เพื่อใช้พิจารณาในการเลือกสีของพรรณไม้ให้เหมาะสมกับตัวบ้าน โดยจะเลือกสีให้กลมกลืนหรือให้สีตัดกันเพื่อสร้างจุดสนใจ
- ทิศทางและมุมมองภายในตัวบ้าน จะต้องมียุทธศาสตร์ออกสู่สวนที่สวยงาม
- วัสดุต่าง ๆ เช่น ราวตากผ้า ท่อน้ำ ระบบการเดินไฟ เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคในการจัดสวนหรือเกิดความเสียหายได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 ศึกษาความต้องการของเจ้าของบ้านและสมาชิก

- ความชอบ ความต้องการของผู้ที่เป็นเจ้าของถือว่าเป็นความสำคัญอันดับแรก ที่จะต้องสอบถาม สังเกต พิจารณา เลือกแบบสวนและชนิดพันธุ์ไม้ให้ตรงความต้องการของเจ้าของบ้าน
- การดูแลสวน ผู้เป็นเจ้าของมีเวลาการดูแลสวนมากน้อยเพียงใด หากไม่มีเวลาดูแลมาก สวนควรมีรูปแบบที่ดูแลรักษาง่าย
- การออกกำลังกายหรือการพักผ่อนในสวน อาจมีลานออกกำลังกาย หรือมุมสงบเพื่อการพักผ่อน อ่านหนังสือ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis)

เพื่อทำการสำรวจ ข้อมูลขนาดสถานที่ สภาพแวดล้อม ทิศทางของแสง ทิศทางของลม และความต้องการของผู้เป็นเจ้าของแล้ว ก็จะต้องนำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้มาวิเคราะห์พิจารณาให้ละเอียด เขียนข้อมูลที่สำรวจมาได้ลงในแปลนบ้าน (Site analysis) ซึ่งบอกรายละเอียดของพื้นที่ของตัวบ้าน

3. การสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis)

หลังจากการสังเคราะห์ข้อมูลแล้ว นำข้อมูลต่าง ๆ มาร่างลงในแบบแปลนร่าง เลือกแบบสวน พันธุ์ไม้ กลุ่มพันธุ์ไม้ หรือวัสดุจัดสวนลงในแปลน อาจใช้ช่วงกลมในการออกแบบในการร่างก่อน เพื่อพิจารณาหาความสัมพันธ์กันระหว่างพันธุ์ไม้แต่ละกลุ่มกับตัวบ้าน อ่างบัว ลานพักผ่อน ฯลฯ

การสร้างโครงสร้างสวนเริ่มจาก

1. กำหนดทางเดิน พิจารณาจากทางเข้าบ้านหรือออกจากบ้าน จัดให้ทางเดินสามารถเดินได้ โดยรอบบ้าน สามารถชมสวนได้โดยไม่ต้องผ่านเข้ามาในบ้าน และไม่สร้างทางเดินที่ไม่มีจุดหมาย
2. วางตำแหน่งไม้ยืนต้น ในบริเวณบ้าน จุดที่ต้องการร่มเงา ป้องกันแสงแดดขยامบ่าย ปลูกเพื่อลดเสียงรบกวนจากภายนอก ป้องกันฝุ่นละออง บังฝนและบังทิวทัศน์ที่ไม่สวยงาม
3. กำหนดพื้นที่ใช้สอยและพื้นที่ที่ให้ความสวยงาม ตำแหน่งสวนหย่อม ควรอยู่ในมุมที่สามารถมองเห็นออกจากห้องรับแขก หรือห้องพักผ่อนได้ ไม้ผลหรือผักสวนครัวควรปลูกไว้หลังบ้าน ไม้ดอก ต้องการแสงแดดจัดควรปลูกบริเวณทางเข้าบ้าน
4. บริเวณสวนหย่อม อยู่ใกล้ห้องรับแขก ห้องนอน ระเบียง เจริญบ้าน ใกล้ลานนั่งเล่น มีจุดเด่น 1-2 จุด เพื่อให้เป็นจุดสนใจ อย่าให้จุดเด่นกระจายหลายจุดเกินไป เพราะจะทำให้ลดความสนใจ เลือกพันธุ์ไม้ที่มีรูปทรงสวยงาม เจริญเติบโตช้า และควรได้รับแสงแดดเต็มที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. มุมเสา จัดกลุ่มพันธุ์ไม้ลง เพื่อลดความแข็งแกร่งต่างลง

6. จุดเด่นของสวน กำหนดจุดให้เด่นชัด มีจุดเดียว ใช้ไม้ขนาดใหญ่หรือใช้จำนวนต้นไม้มากกว่าจุดรอง

7. เชื่อมโยงระหว่างจุดเด่นและจุดรอง โดยใช้ไม้พุ่มที่มีขนาดต่ำกว่าจุดเด่นและจุดรอง ใช้ไม้คลุมดินหรือใช้หินเชื่อมโยงได้

จากนั้นจึงพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เพิ่มรายละเอียดมากขึ้น เมื่อเหมาะสมแล้วจึงเขียนแปลนอย่างสมบูรณ์ เพื่อนำเสนอแก่เจ้าของบ้าน โดยแปลนที่เขียนเพื่อเสนอเจ้าของบ้านมีดังนี้

- รูปการออกแบบโดยใช้วงกลม (Balloon diagram) เป็นการออกแบบอย่างคร่าว ๆ ในการวางตำแหน่งต้นไม้ โดยอาจแสดงถึงกลุ่มต้นไม้ที่พร้อมจะแก่ตัวบ้านหรืออื่น ๆ เพื่อให้มองเห็นภาพง่ายขึ้นและง่ายต่อการทำงานเพราะแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ

- แปลนภาพที่มองจากด้านบน (Top view) ซึ่งบอกรายละเอียดตำแหน่ง การวางต้นไม้ทั้งหมดไว้ในแปลน

- รูปแปลนแสดงทัศนียภาพหรือภาพวิว 3 มิติ (Perspective) เป็นภาพเช่นเดียวกับภาพถ่ายเหมือนของจริง ทำให้ผู้ดูเห็นภาพและเข้าใจได้ดี อาจเป็นลักษณะลายเส้นหรือระบายสีให้สวยงามเหมือนจริง

4. การประเมินราคา (Estimate)

การประเมินราคาจะต้องคำนึงถึงขั้นตอนการทำงานทุกขั้นตอน โดยแบ่งประเมินรายจ่ายดังนี้

1. ค่าแบบ เป็นค่าความรู้และประสบการณ์ของผู้จัด
2. ราคาพรรณไม้ สนามหญ้าที่ใช้ในการจัดสวนทั้งหมด
3. ราคาวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้ในการจัดสวน รวมทั้งวัสดุทางการเกษตร เช่น ทราย ปุ๋ย สารเคมีต่าง ๆ ฯลฯ
4. ค่าแรงงาน แรงงานต่อหน่วยงาน และแบบงานตามปริมาณจำนวนแรง
5. ค่าดูแลรักษาภายหลังการจัด เพื่อใช้ซ่อมในส่วนที่เสียหายภายหลังการจัด
6. กำไร ซึ่งโดยทั่วไปกำไรจะคิดเป็นกำไรสุทธิของราคาทุนรวมถึงภาษีด้วย

หลังจากการประเมินราคาเรียบร้อยแล้ว นำเสนองานโดยนำเสนอจากแปลนต่าง ๆ ที่ต้องแสดงรายละเอียดในการจัดสวนพร้อมด้วยใบประเมินราคา

เมื่อได้เสนอแบบสวนพร้อมราคาให้แก่ผู้เป็นเจ้าของบ้านจนเป็นที่ตกลงกันเรียบร้อยแล้ว การจัดสวนจะต้องมีการวางแผนขั้นตอนการดำเนินการจัดสวนต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ขั้นตอนการจัดสวน (Landscaping installation) แบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1. การเลือกซื้อพรรณไม้
2. การกำจัดวัชพืช
3. การปรับพื้นที่
4. การจัดวางวัสดุ
5. การเตรียมหลุมปลูกลงต้นไม้
6. การปลูกลงไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม และไม้คลุมดิน
7. การโรยกรวด หินกลมหรือทราย
8. การปูทางเดิน
9. การเก็บงานและส่งมอบงาน

6. การประเมินความพึงพอใจ

1. ค่าความพึงพอใจด้านความสวยงาม
2. ค่าความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยและความเหมาะสม

ผลการศึกษา

1. ผลการสำรวจ

1.1 ที่ตั้งและสภาพของพื้นที่

บริเวณบ้านของคุณชนัญญา มะระ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 79/39 ม. 5 ซ. แก้วอินทร์ ถ. กาญจนภิเษก ต. เสาธงหิน อ. บางใหญ่ จ. นนทบุรี สภาพพื้นที่ว่างบริเวณด้านข้างของบ้านเป็นพื้นที่ว่างเปล่าถมด้วยทราย ดินไม้เค็มปลูกในกระถางมีการจัดวางที่ไม่เหมาะสมและขาดการดูแล บริเวณหน้าบ้านได้รับแสงแดดตลอดช่วงบ่ายและขาดต้นไม้ใหญ่ที่ให้ร่มเงา

- ความลาดเทของพื้นที่ มีความลาดเอียงมาทางด้านหน้าบ้าน ซึ่งส่งผลดีต่อการระบายน้ำ
- ขนาดพื้นที่ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 2.00×12.00 เมตร รวมเป็นพื้นที่ขนาด 24.00 ตารางเมตร
- ทิศ หน้าบ้านหันหน้าทางทิศตะวันตก ทำให้แดดร้อนมากเวลาช่วงบ่ายของวัน
- ดิน สภาพดินเป็นดินปนทราย และมีเศษวัสดุก่อสร้างเจือปน
- พรรณไม้เดิมที่มีอยู่ในพื้นที่ ได้แก่ มะยม โมก หมากเขียว จั๋ง ก้ามกุ้ง ทับทิม บานบุรี กล้วย กระถิน พริก กะเพรา ฯลฯ ซึ่งพรรณไม้เหล่านี้สามารถนำมาเลือกใช้ประกอบในการปรับปรุงภูมิทัศน์ได้

1.2 โครงสร้างตัวอาคาร

- รูปแบบบ้าน เป็นบ้าน 2 ชั้น ตัวบ้านปลูกเกือบเต็มพื้นที่ เหลือพื้นที่ด้านข้างไว้จัดสวน พื้นที่ทั้งหมด 105 ตารางเมตร บ้านมีรูปแบบสไตล์โมเดิร์น
- สีของตัวบ้าน เป็นสีขาว กำแพงและผนังบ้านด้านข้าง เป็นสีเทา มีพื้นที่หน้าตัวบ้านปูกระเบื้อง

1.3 ศึกษาความต้องการของเจ้าของบ้านและสมาชิก

- ความชอบ มีการสอบถามถึงความชอบและความพึงพอใจ ของเจ้าของบ้านและผู้อยู่อาศัย ภายในบ้านว่ามีความต้องการอย่างไรบ้าง (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผลการสอบถามความชอบและความพึงพอใจของเจ้าของบ้านและผู้อยู่อาศัย

บุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้าน	ความต้องการและความพึงพอใจ
1. คุณธนัญญา มาระ (เจ้าของบ้าน)	- ชอบไม้ดอกสีขาว - ต้องการสวนที่มีที่นั่งเล่น
2. คุณลักขณา เค้าโคน (คุณแม่)	- ต้องการสวนที่มีหินกรวดโรย - ต้องการพันธุ์ไม้ที่ง่ายต่อการดูแลรักษา
3. คุณกนกพรรณ เค้าโคน (น้องสาว)	- ชอบ ไม้ดอกสีขาว - ต้องการสวนที่โล่ง โปร่งสบายไม่รก

- การดูแลสวน เจ้าของบ้านไม่มีเวลาดูแลมากนัก แต่คุณแม่ของเจ้าของบ้านเวลาส่วนใหญ่อยู่บ้านตลอดสามารถดูแลได้จึงไม่มีปัญหาเรื่องการดูแล

- กิจกรรมในสวน เจ้าของบ้านต้องการมุมสำหรับนั่งเล่นในสวน เพื่อพักผ่อนกับคนภายในครอบครัว

2. ผลวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis)

- ดิน ไม้เดิม มีอยู่หลากหลายชนิด ทั้งที่ปลูกลงดิน และที่ปลูกในกระถาง วางอยู่ไม่เป็นระเบียบ

- ดิน เป็นดินปนทราย เมื่อขุดลงไปมีเศษวัสดุก่อสร้างปะปนอยู่บ้าง

- ลม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (ลมมรสุมฤดูหนาว) ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนมกราคม โดยลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะพัดพาความหนาวเย็นและแห้งแล้งมาสู่บ้าน ส่วนลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (ลมฤดูร้อน) จะพัดพาลมมรสุมในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนเมษายน ช่วงนี้จะมีอากาศร้อนและแห้งแล้งและมีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (ลมประจำท้องถิ่น) พัดพามาเป็นประจำ

- แสง ในตอนบ่ายเข้ามาทางทิศตะวันตก ซึ่งเป็นบริเวณด้านหน้าบ้าน ทำให้เวลาบ่ายหน้าบ้านร้อนมาก

3. ผลสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis)

ผลของการสังเคราะห์ข้อมูล สามารถแยกรายละเอียด โดยแยกสังเคราะห์ตามปัญหาที่เกิดขึ้นและจากความต้องการของเจ้าของบ้าน ได้ดังนี้

1. กำหนดทางเดิน โดยการวางทางเดินให้เชื่อมต่อจากหน้าบ้านไปที่ตัวสวนและหลังบ้าน

2. วางตำแหน่งไม้ยืนต้นในบริเวณด้านข้างของตัวบ้าน โดยการนำไม้ยืนต้นมาปลูกเพื่อให้ร่มเงากับสวน และลดความร้อนจากแสงแดดในช่วงบ่าย ตำแหน่งการวางต้นไม้มีลักษณะเรียงกันตามแนวกำแพง เนื่องจากเป็นพื้นที่ลักษณะแคบและยาว

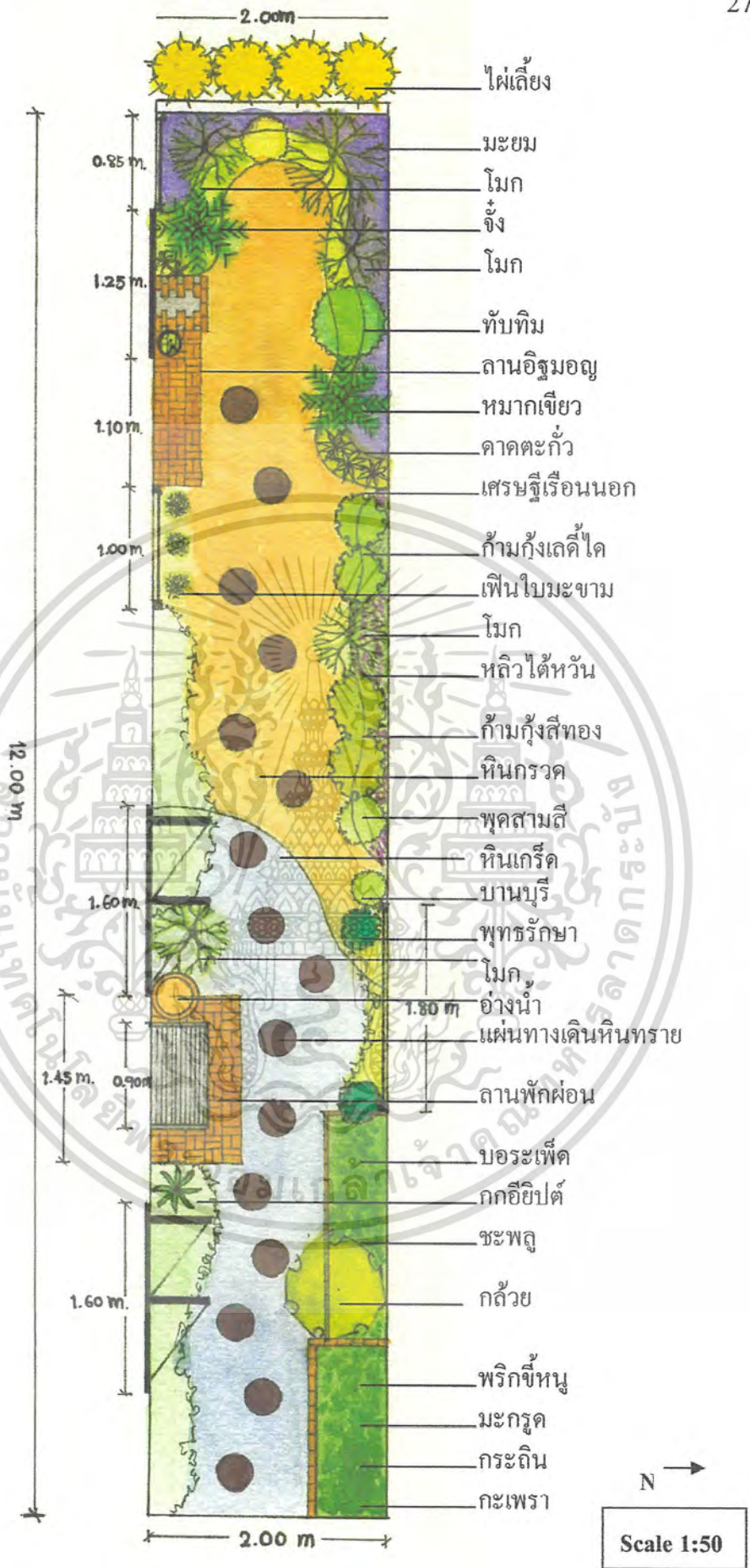
3. กำหนดพื้นที่ใช้สอยและพื้นที่ที่ให้ความสวยงาม โดยพื้นที่ที่เป็นบริเวณสวนมีลักษณะแคบและยาว เป็นด้านข้างของตัวบ้าน โดยบริเวณหน้าบ้านจะปลูกไม้ยืนต้น เพื่อให้ร่มเงาและไม้พุ่มมีดอกลดกลิ่นลงมา และใช้ไม้คลุมดินปิดหน้าดิน และบริเวณด้านที่ติดกับตัวบ้านก็จะเป็นมุมพักผ่อน และใช้ประโยชน์ โดยจะใช้อิฐมอญปูเป็นพื้นแข็ง มีการวางไม้พุ่มดอกหอมเพื่อลดความแข็งกระด้างของกำแพง ตกแต่งด้วยเก้าอี้ไม้ 1 ตัว เพื่อใช้นั่งพักผ่อนและวางอ่างเลี้ยงปลาเล็ก ๆ ด้านข้าง ส่วนหลังบ้านทำขอบเขตแปลงปลูกผักสวนครัวด้วยอิฐมอญ และวางไม้กระถางเรียงด้านข้างของตัวบ้าน

4. จุดเด่นของสวน คือ พื้นที่พักผ่อนที่วางเก้าอี้ไม้ โดยตรงข้ามกับเก้าอี้ไม้จะมีระแนงต้นไม้วางไว้ มีไม้ประธาน และปลูกไม้พุ่มลดกลิ่นระดับจากไม้ประธาน

5. เชื่อมโยงระหว่างจุดเด่นและจุดรอง โดยใช้ไม้กระถางเป็นตัวเชื่อม เพื่อให้ภาพของสวนออกมาเป็นองค์รวม ไม่แยกจากกัน

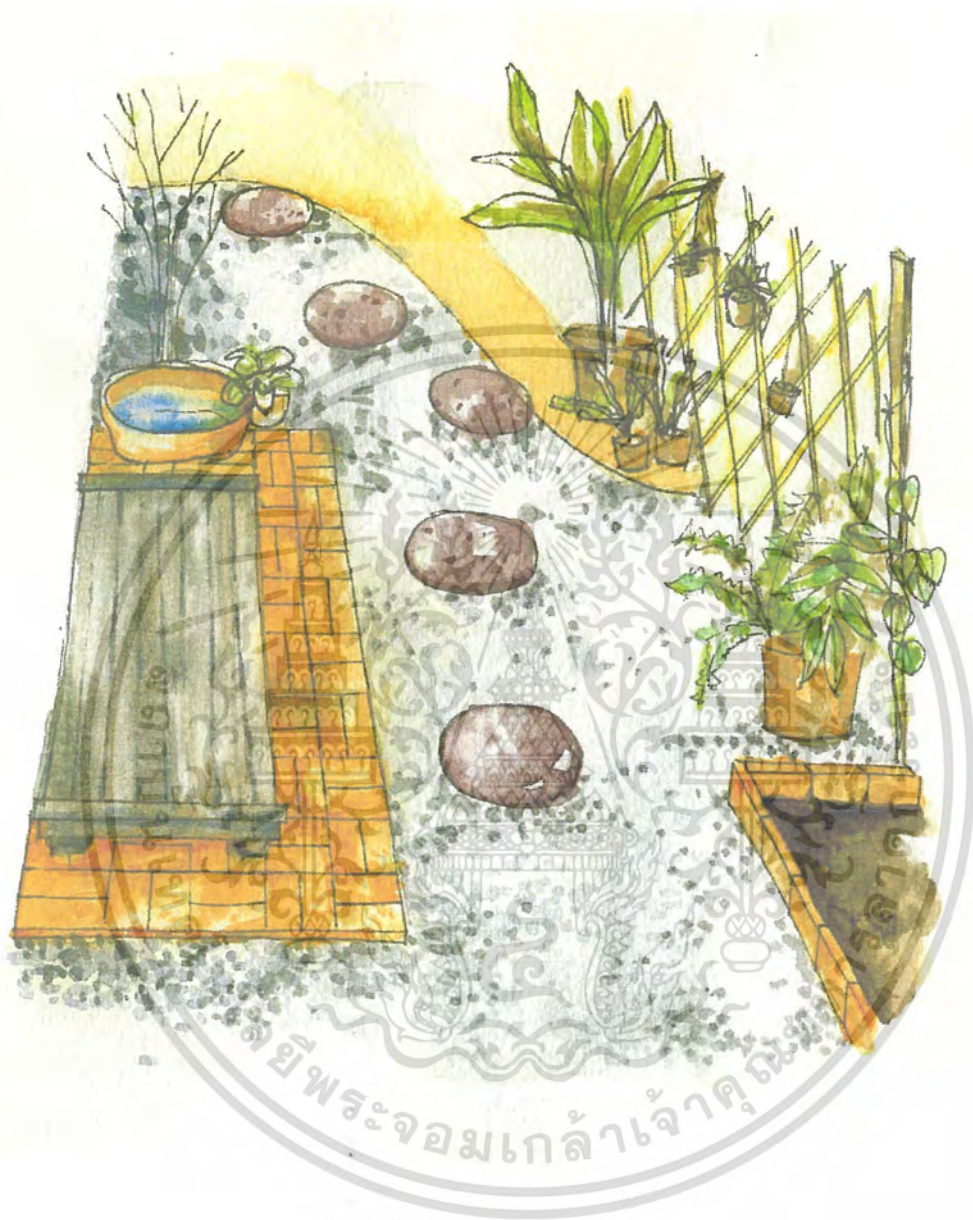
จากการพิจารณาปัญหาและความต้องการของเจ้าของบ้านในข้างต้นแล้วจึงนำมาเขียนแปลนอย่างสมบูรณ์ เพื่อนำเสนอแก่เจ้าของบ้าน โดยแปลนที่เขียนเพื่อเสนอเจ้าของบ้านมีดังนี้

- รูปการออกแบบโดยใช้วงกลม (Balloon diagram) แสดงดังภาพที่ 1
- แปลนภาพที่มองจากด้านบน (Top view) Master plan แสดงดังภาพที่ 2
- รูปแปลนแสดงทัศนียภาพหรือภาพวิว 3 มิติ (Perspective) แสดงดังภาพที่ 3

ภาพที่ 2 Master plan

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3 Perspective

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การประเมินราคา (Estimate)

ในการจัดสวนนั้นมีหลายขั้นตอน และทุกขั้นตอนต้องมีการประเมินราคาถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อให้สวนเสร็จสมบูรณ์ ตามแปลนที่เสนอต่อเจ้าของสถานที่ไว้ ดังนั้นการประเมินราคาจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการปรับปรุงภูมิทัศน์ เพราะจะทำให้ทราบถึงราคาหรือค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงภูมิทัศน์ ซึ่งมีหลายขั้นตอนและทุกขั้นตอนต้องมีการประเมินราคาค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อให้สวนเสร็จสมบูรณ์ตามแบบแปลนที่แสดง โดยสามารถแสดงการประเมินราคาได้ ดังตารางที่ 2 และ 3 ตามลำดับ

1. ราคาพรรณไม้

ตารางที่ 2 แสดงราคาพรรณไม้

ลำดับที่	ชนิดพรรณไม้	ขนาด (สูง/ต้น)	จำนวนต้น (สูง/ต้น)	ราคาต่อหน่วย (บาท)	ราคารวม
1.	มะยม	-	1	มีอยู่เดิม	-
2.	โมก	-	4	มีอยู่เดิม	-
3.	จิง	-	1	มีอยู่เดิม	-
4.	ทับทิม	-	1	มีอยู่เดิม	-
5.	หมากเขียว	-	1	มีอยู่เดิม	-
6.	ก้ามกุ้งเลดีไค	-	2	มีอยู่เดิม	-
7.	ก้ามกุ้งสีทอง	-	2	มีอยู่เดิม	-
8.	พุดสามสี	-	1	มีอยู่เดิม	-
9.	หมากเหลือง	-	1	มีอยู่เดิม	-
10.	บานบุรี	-	1	มีอยู่เดิม	-
11.	พุทธรักษา	-	1	มีอยู่เดิม	-
12.	ทองกลาง	-	1	มีอยู่เดิม	-
13.	กระถิน	-	2	มีอยู่เดิม	-
14.	กะเพรา	-	1	มีอยู่เดิม	-
15.	พริก	-	2	มีอยู่เดิม	-
16.	ชะพลู	-	-	มีอยู่เดิม	-
17.	บอระเพ็ด	-	1	มีอยู่เดิม	-
18.	กล้วย	-	1	มีอยู่เดิม	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 แสดงราคาพรรณไม้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชนิดพรรณไม้	ขนาด (ถุง/ต้น)	จำนวนต้น (ถุง/ต้น)	ราคาต่อหน่วย (บาท)	ราคารวม
19.	ตะไคร้	-	-	มีอยู่เดิม	-
20.	มะกรูด	-	-	มีอยู่เดิม	-
21.	ชบา	-	1	มีอยู่เดิม	-
22.	แว่นแก้ว	-	2	มีอยู่เดิม	-
23.	ฤๅษีผสม	-	2	มีอยู่เดิม	-
24.	ใบเงิน	-	2	มีอยู่เดิม	-
25.	ไผ่เลี้ยง	-	4	มีอยู่เดิม	-
26.	ลีลาวดี	-	1	มีอยู่เดิม	-
27.	แสงจันทร์	-	1	มีอยู่เดิม	-
28.	วาสนา	-	1	มีอยู่เดิม	-
29.	สาวน้อยปะแป้ง	-	2	มีอยู่เดิม	-
30.	เตยหอม	-	1	มีอยู่เดิม	-
31.	ฟิลิซันดา	-	2	มีอยู่เดิม	-
32.	กกลังกา	-	1	มีอยู่เดิม	-
33.	บอน	-	1	มีอยู่เดิม	-
34.	ขาไก่	-	3	มีอยู่เดิม	-
35.	ชวนชม	-	1	มีอยู่เดิม	-
36.	เข็ม	-	1	มีอยู่เดิม	-
37.	คาดตะกั่ว	4 นิ้ว	100	2	200
38.	เฟิร์นมะขาม	6 นิ้ว	10	10	100
39.	เศรษฐีเรือนนอก	6 นิ้ว	50	10	500
40.	หลิวงา	4 นิ้ว	100	2	200
				ราคารวมพรรณไม้	1,000

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ราคาวัสดุและสิ่งก่อสร้าง

ตารางที่ 3 แสดงราคาวัสดุและสิ่งก่อสร้าง

ลำดับที่	ชนิดวัสดุ	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)	ราคารวม
1.	ตุ๊กตาดินเผา	5 ตัว	มีอยู่เดิม	-
2.	ม้านั่งไม้	1 ตัว	มีอยู่เดิม	-
3.	อิฐมอญ	100 ก้อน	มีอยู่เดิม	-
4.	ดินปลูก	25 ถุง	16	400
5.	หินกรวด	7 ถุง	90	630
6.	แผ่นทางเดินหินทรายกลม	16 แผ่น	30	480
7.	อิฐมอญ	300 ก้อน	0.70	210
8.	อ่างดินเผา	1	150	150
9.	ระแนงไม้	2	150	300
10.	ระแนงไม้ไผ่ (เล็ก)	1	120	120
11.	ระแนงไม้ไผ่ (ใหญ่)	1	220	220
ราคารวมวัสดุ				2,510

3. ค่าแรงและค่าขนส่ง

ค่าขนส่ง	=	700 บาท
รวมราคาพรรณไม้+วัสดุ+ค่าขนส่ง	=	1,000+2,510+700 บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	=	4,210 บาท

*หมายเหตุ ราคานี้ไม่รวมค่าแรงและค่าดำเนินการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ขั้นตอนการจัดสวน (Landscaping installation) แบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1. การปรับพื้นที่

เริ่มจากการนำเศษวัสดุที่ไม่ต้องการออกจากพื้นที่ก่อน และทำการย้ายต้นไม้ที่ไม่เหมาะสมออกจากพื้นที่เช่นกัน แล้วจึงนำทรายละเอียดมาถมเพื่อปรับระดับให้เท่ากันจะได้ไม่เกิดปัญหาการระบายน้ำ

2. การกำจัดวัชพืช

ใช้แรงงานคนในการกำจัดวัชพืชและหญ้าเดิมออกแล้วตากดินทิ้งไว้ประมาณ 1 สัปดาห์ เมื่อแห้งแล้วจึงปลูกต้นไม้ได้ และต้องคอยดูแลไม่ให้กลับมาขึ้นอีก

3. การเลือกซื้อพรรณไม้

โดยการสำรวจราคาและขนาดของพรรณไม้ที่ต้องการตามแปลนที่แหล่งขายพรรณไม้ที่ใกล้และสะดวกต่อการขนย้ายและดำเนินการจัดซื้อ

4. การปลูกไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม และไม้คลุมดิน

ต้องเตรียมดินปลูกก่อนแล้วจึงลงมือปลูกต้นไม้ได้ โดยเริ่มจากกำหนดตำแหน่งไม้ยืนต้นทั้งหมด และปลูกไม้ยืนต้นให้เรียบร้อย แล้วจึงปลูกไม้พุ่มและไม้คลุมดินตามลำดับ โดยกะระยะปลูกให้พอเหมาะเพื่อความเจริญเติบโต รวมทั้งจัดเรียงวางไม้กระถางให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยใช้ไม้กระถางเป็นตัวเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่สวนกับพื้นที่พักผ่อน เพื่อให้ภาพของสวนออกมาเป็นองค์รวม ไม่แยกจากกัน

5. การปูทางเดิน

ดูแปลน และกำหนดทิศทางการวางแผ่นทางเดิน การวางควรกำหนดให้มีระยะห่างให้พอก้าวได้สะดวก และควรปูแผ่นทางเดินให้ฝังลงในดินหนาประมาณ 1 ใน 3 ของความหนาแผ่นทางเดิน หลังจากปูแล้วควรทดลองเดินดู เพื่อไม่ให้แผ่นทางเดินกระดกหรือเอียงไปทางใดทางหนึ่ง

6. การโรยกรวด

ปรับแต่งพื้นที่ก่อนโรยกรวดโดยทุบดินให้แน่นและใช้แผ่นพลาสติกปูรองไว้เพื่อนำกรวดออกมาทำความสะอาดได้ง่าย แล้วโรยกรวดตามรูปแบบที่กำหนดไว้

ภาพที่ 4 แสดงพื้นที่บริเวณด้านหน้าของบ้าน ก่อนการปรับปรุงภูมิทัศน์

ภาพที่ 5 แสดงพื้นที่บริเวณด้านหน้าของบ้าน หลังการปรับปรุงภูมิทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6 แสดงพื้นที่สวนบริเวณหน้าบ้าน ก่อนการปรับปรุงภูมิทัศน์

ภาพที่ 7 แสดงพื้นที่สวนบริเวณหน้าบ้าน หลังการปรับปรุงภูมิทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 8 แสดงพื้นที่สวนบริเวณข้างบ้าน ก่อนการปรับปรุงภูมิทัศน์

ภาพที่ 9 แสดงพื้นที่สวนบริเวณข้างบ้าน หลังการปรับปรุงภูมิทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 10 แสดงพื้นที่มุมพักผ่อนของสวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบพื้นที่สวนบริเวณหน้าบ้าน ก่อนการปรับปรุงภูมิทัศน์

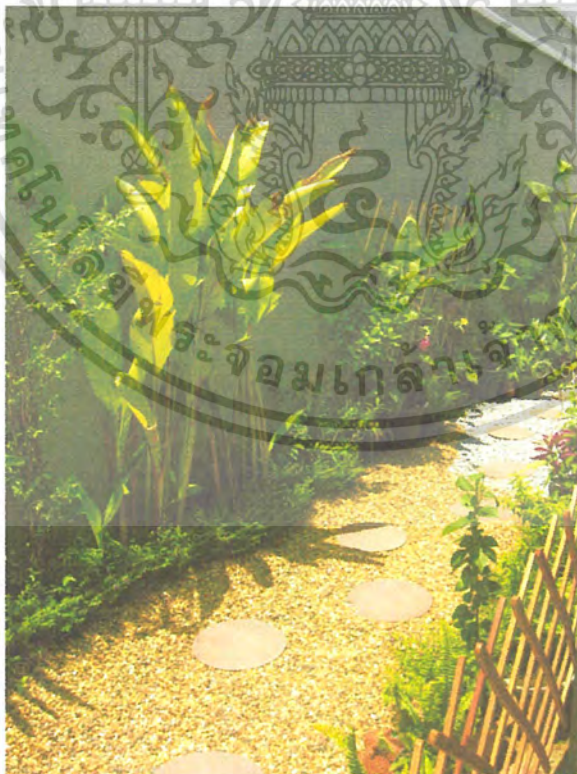

ภาพที่ 12 แสดงการเปรียบเทียบพื้นที่สวนบริเวณหน้าบ้าน หลังการปรับปรุงภูมิทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 13 แสดงการเปรียบเทียบพื้นที่สวนบริเวณข้างบ้าน ก่อนการปรับปรุงภูมิทัศน์

ภาพที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบพื้นที่สวนบริเวณข้างบ้าน หลังการปรับปรุงภูมิทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. การประเมินความพึงพอใจของเจ้าของบ้านและผู้อยู่อาศัยหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์

หลังการปรับปรุงภูมิทัศน์เรียบร้อยแล้ว ได้ออกแบบสอบถามเพื่อประเมินผลความพึงพอใจของเจ้าของบ้านและสมาชิกภายในครอบครัว โดยนำมาประเมินผลเป็นตัวเลขและสามารถเขียนกราฟแท่งเปรียบเทียบค่าความพึงพอใจ ซึ่งแบ่งออกเป็น

- ค่าความพึงพอใจด้านความสวยงาม (ตารางที่ 4 และภาพที่ 14)
- ค่าความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยและความเหมาะสม (ตารางที่ 5 และภาพที่ 15)

การให้คะแนนแบ่งเป็น

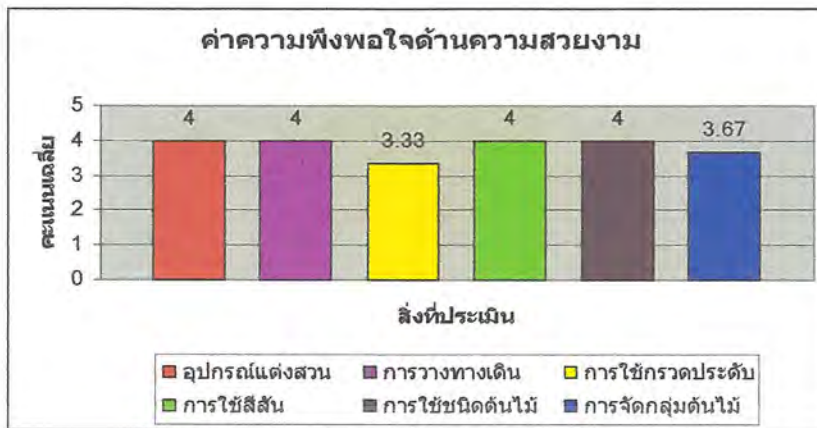
- 5 คะแนน หมายถึง ดีมาก
- 4 คะแนน หมายถึง ดี
- 3 คะแนน หมายถึง พอใช้
- 2 คะแนน หมายถึง ควรปรับปรุง
- 1 คะแนน หมายถึง ควรปรับปรุงอย่างมาก

ตารางที่ 4 ผลการประเมินแสดงค่าความพึงพอใจด้านความสวยงาม

สิ่งที่ประเมิน	คุณธัญญา	คุณถักยิกา	คุณกนกพรธม	คะแนนเฉลี่ย
อุปกรณ์แต่งสวน	4	4	4	4
การวางทางเดิน	4	4	4	4
การใช้กรวดประดับ	3	4	3	3.33
การใช้สีสัณ	4	4	4	4
การใช้ชนิดต้นไม้	4	4	4	4
การจัดกลุ่มต้นไม้	3	4	4	3.67
คะแนนเฉลี่ยรวม				3.83

ผลการประเมินคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 คะแนน ถือว่าอยู่ในระดับที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

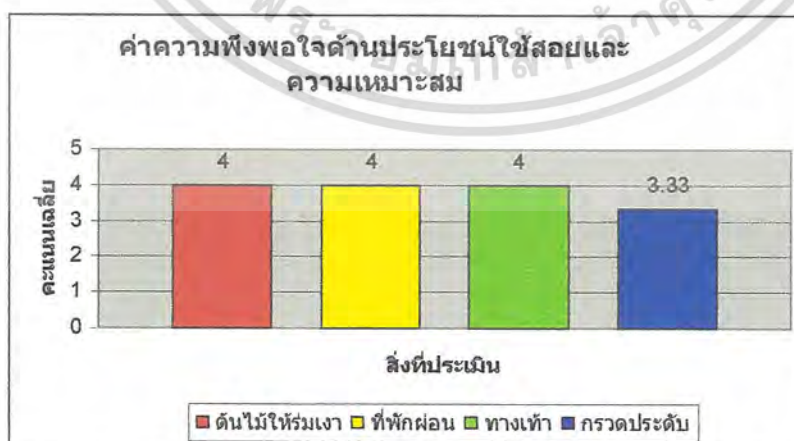

ภาพที่ 15 แสดงค่าความพึงพอใจด้านความสวยงาม

ตารางที่ 5 ผลประเมินแสดงค่าความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยและความเหมาะสม

สิ่งที่ประเมิน	คุณธรรณัญญา	คุณฉัถกษิภา	คุณกนกพรพรณ	คะแนนเฉลี่ย
ต้นไม้ให้ร่มเงา	4	4	4	4
ที่พักผ่อน	4	4	4	4
ทางเท้า	4	4	4	4
กรวดประดับ	3	4	3	3.33
คะแนนเฉลี่ยรวม				3.83

ผลการประเมินคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 คะแนน ถือว่าอยู่ในระดับที่ดี

ภาพที่ 16 แสดงค่าความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยและความเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิจารณ์

จากการดำเนินงานการออกแบบและการปฏิบัติงานปรับปรุงภูมิทัศน์ในครั้งนี้ ทำให้ผู้จัดทำปัญหาพิเศษได้ใช้ความรู้ ความสามารถที่ได้เรียนมาให้เกิดประโยชน์ในการออกแบบและการปฏิบัติงานปรับปรุงภูมิทัศน์ตามสภาพความเป็นจริง และในการออกแบบและการปฏิบัติงานการปรับปรุงภูมิทัศน์จริงไม่สอดคล้องกันในบางจุด แต่ผู้จัดทำก็ได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้งานออกมามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ปัญหาที่เกิดจากการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่เกิดขึ้นมีดังนี้

1. สภาพดินของพื้นที่ดินเดิมเป็นทราย เนื่องจากพื้นที่ดินเดิมเป็นทราย ทำให้ไม่สามารถปลูกต้นไม้ได้คึ้นนั้น ทำให้ต้องเพิ่มวัสดุปลูกที่เหมาะสมและธาตุอาหารให้แก่ดิน เพื่อที่ต้นไม้จะเจริญเติบโตได้ดี
2. การจัดวางต้นไม้เดิมไม่เหมาะสม ทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากพื้นที่และต้นไม้ได้น้อยลง จึงต้องมีการเปลี่ยนตำแหน่งปลูกของต้นไม้เดิมใหม่ เพื่อให้ต้นไม้เจริญเติบโตได้ดี
3. พื้นที่เดิมมีความลาดเอียงมาก ทำให้พื้นดินที่มีการปลูกต้นไม้เกิดน้ำขังเวลาฝนตก จึงต้องปรับระดับพื้นที่โดยการถมด้วยทรายเพิ่มให้มีระดับพื้นที่เท่ากัน

ในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ผู้จัดทำได้ประสบการณ์ในการปรับปรุงภูมิทัศน์เพิ่มมากขึ้น และทราบถึงวิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน ซึ่งในการปรับปรุงภูมิทัศน์ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความสวยงาม ความพึงพอใจของเจ้าของบ้าน และประโยชน์ใช้สอยที่เกิดขึ้นอีกด้วย เพื่อที่การปรับปรุงภูมิทัศน์จะเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด เกิดความพึงพอใจของเจ้าของพื้นที่ให้มากที่สุด และเกิดความภูมิใจแก่คณะผู้จัดทำอีกด้วย

สรุป

จากการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์บ้านคุณชนัญญา มาระยะ ขั้นตอนการศึกษามี 6 ขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย 1) การสำรวจข้อมูล 2) การวิเคราะห์ข้อมูล 3) การสังเคราะห์ข้อมูล 4) การประเมินราคา 5) ขั้นตอนการจัดสวน และ 6) การประเมินความพึงพอใจ

ในการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ครั้งนี้ แบ่งพื้นที่สวนออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่สวนบริเวณหน้าบ้าน และพื้นที่สวนบริเวณข้างบ้าน โดยทั้งสองพื้นที่ตกแต่งให้เป็นสวนกรวด เพื่อง่ายต่อการดูแลรักษา

ผลของการประเมินความพึงพอใจด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 คะแนน และผลของการประเมินความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยและความเหมาะสม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 คะแนน ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดีทั้งสองการประเมิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา เหมพัฒน์. 2537. การตกแต่งสถานที่. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สงขลานครินทร์ : 215 น.
 ขวัญชัย จิตสำรวย. 2536. การออกแบบเขียนแบบจัดสวน. บริษัทบูรพาสาน์ (9119) จำกัด.
 กรุงเทพฯ : 263 น.
- ขวัญชัย จิตสำรวย. 2537. สวนหย่อมทำได้ด้วยมือคุณ. สำนักพิมพ์มติชน. กรุงเทพฯ : 191 น.
 จักรพันธ์ อักกพันธ์านนท์. 2539. หลักการออกแบบตกแต่งบริเวณ. ไทยวัฒนาพานิช. กรุงเทพฯ :
 186 น.
- ชวลิต ดาบแก้ว. 2542. การจัดสวนไม้ประดับ. สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์. กรุงเทพฯ : 184 น.
 พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน. 2525 : 947 น.
- พรรณเพ็ญ ฉายปรีชา. 2540. การจัดสวน. อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
 กรุงเทพฯ : 273 น.
- ประยุทธ์ พานิชนอก. 2532. การจัดสวน. มิตรสยาม. กรุงเทพฯ : 94 น.
 ประเวศ ไชยวงศ์. 2547. การจัดสวนประดับ. ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิก พริ้นติ้ง. กรุงเทพฯ :
 191 น.
- ปิยะ นูนนาค. 2520. ไม้ดอกไม้ประดับ. โรงพิมพ์เนื่องอักษร. กรุงเทพฯ : 500 น.
 ปิยะ เฉลิมกลิ่น. 2540. ไม้ดอกหอม เล่ม 2. อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
 กรุงเทพฯ : 168 น.
- สมจิตร โยคะธง. 2538. การวางผังตกแต่งบริเวณ. โรงพิมพ์อมรรการพิมพ์. กรุงเทพฯ : 94 น.
 สมจิตร โยคะธง. 2540. วัสดุพืชพรรณในการจัดภูมิทัศน์. บริษัทรวมสาสน์ (1997) จำกัด. กรุงเทพฯ :
 224 น.
- เสรี ทรัพย์สาร. 2541. การจัดสวนในบ้าน. อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด. กรุงเทพฯ : 219 น.
 อุดมลักษณ์ มัจฉาชีพ. 2537. การจัดสวน. แพร์พิทยา. กรุงเทพฯ : 227 น.
- เอี่ยมพร วิสมหมาย. 2527. หลักการจัดสวนเบื้องต้น. โรงพิมพ์อักษรพิทยา. กรุงเทพฯ : 235 น.
 เอี่ยมพร วิสมหมาย. 2530. หลักการจัดสวนในบ้าน. โอ เอส พริ้นติ้ง. กรุงเทพฯ : 244 น.
 เอี่ยมพร วิสมหมาย. 2542. พรรณไม้ในงานภูมิสถาปัตยกรรม. อมรินทร์บุ๊กเซ็นเตอร์ จำกัด.
 กรุงเทพฯ : 362 น.
- Patrick De Pan Thou. 1978. Bali Les Edition du Pacifique. France. 129 p.
- William Warren. 1995. Balinese Gardens. Perriplus Edition. Singapore. 192 p.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กกตั้งกา

ชื่อวิทยาศาสตร์ :-

ชื่อวงศ์ :-

ชื่อสามัญ : Umbrella Plant

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : กกตั้งกา หรือกกตั้งกา เป็นพืชที่อยู่ได้ในที่ชุ่มชื้นถึงที่ที่มีน้ำลึก 60 เซนติเมตร เป็นพืชที่อยู่ได้นานหลายปี ลำต้นเป็นสามเหลี่ยม ภายในต้นขึ้นรวมเป็นกอ สูงประมาณ 1 เมตรเศษ ใบมีลักษณะใบประดับช่อดอกอยู่ที่ปลายกิ่งหรือลำต้น ลักษณะคล้ายร่ม ประมาณ 10-25 ใบ ต่อหนึ่งก้านต้น ดอกจะแตกแขนงตรงช่อระหว่างใบ สีเขียวอมเหลือง ขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ด และแยกหน่อ ไปปลูก ปัจจุบันมี กกตั้งกาแคระ มาเป็นไม้ประดับสำหรับ สวนเล็ก ๆ อีกต้นหนึ่ง

กระถิน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Leucaena leucocephala* wit

ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE-MINOSOIDEAE

ชื่อท้องถิ่น : ภาคกลาง เรียก กระถินไทย กระถินคอกขาว กระถินหัวหงอก

ภาคใต้ เรียก สะตอเทศ สะตอเมา สะตอบ้าน

ทั่วไป เรียกกระถิน กระถินน้อย กระถินบ้าน ผักก้านดิน กะตง

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : กระถินเป็นไม้พุ่มขนาดใหญ่ถึงไม้ต้นขนาดเล็ก สูงได้ถึง 10 เมตร ไม้ค้อยแตกกิ่งก้านสาขา ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เรียงสลับ ก้านแขนงสั้น มีขน ใบย่อย เรียงตรงข้าม รูปแถบหรือรูปขอบขนานแกมรูปแถบ ปลายแหลม โคนเบี้ยว ขอบมีขน ท้องใบสีนวล ดอกออกเป็นช่อ ช่อดอกออกแบบช่อกระจุกแน่น ออกตามง่ามใบ ช่อเป็นฝอยนุ่มมีกลิ่นหอมเล็กน้อย ผลเป็นฝัก ฝักออกเป็นช่อแบนยาว เห็นเมล็ดเป็นจุดๆ ในฝักตลอดฝัก

การปลูก : กระถินทนความแห้งแล้งได้ดี และเติบโตเร็ว ขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด

สรรพคุณทางยา : ดอก รสมัน บำรุงตับ ราก รสจืดเผื่อน ขับลมขับระดูขาว และเป็นยาอายุวัฒนะ เมล็ดใช้ถ่ายพยาธิตัวกลม (ascariasis)

กะเพรา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Ocimum sanctum* Linn. Labiatae

ชื่อวงศ์ : LABIATAE

ชื่อสามัญ : HOLY BASIL, SACRED BASIL

ชื่อพื้นเมือง : ภาคกลาง กะเพราแดง, ภาคเหนือ กอมก้อ, กำก้อขาว กำก้อดำ กอมก้อขาว กอมก้อดำ (เชียงใหม่ และภาคเหนือ) ห่อตุปดู ห่อควอซู (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), พายัพ กอมก้อดึก

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : เป็นไม้ล้มลุก แตกกิ่งก้านสาขา สูง 30-60 ซม. นิยมนำใบมาประกอบอาหารคือ ผัดกะเพรา เป็นไม้พุ่ม โคนต้นเป็นไม้เนื้อแข็ง ปลายกิ่งเป็นไม้เนื้ออ่อน ทุกส่วนมีขน โดยเฉพาะส่วนที่ยังอ่อนอยู่จะมีขนปกคลุมมากกว่าส่วนที่แก่ กระเพรมี 3 พันธุ์ คือ กะเพราแดงกะเพราขาวและกะเพราลูกผสมระหว่างกะเพราแดงและกะเพราขาว ใบ เดียวเรียงตรงข้ามกันเป็นคู่ๆ รูปรีแกมขอบขนานขอบใบหยัก ใบมีขน สีของใบขึ้นอยู่กับพันธุ์ ถ้ากะเพราแดง แผ่นใบจะเป็นสีม่วงแดง กระเพราขาว ใบสีเขียวอ่อน สำหรับกะเพราลูกผสมนั้น ใบจะมีสีม่วงแดงอมเขียว บางใบสีจะออกม่วงแดงมาก ดอก ช่อ ออกที่ปลายกิ่ง ช่อยาว หนึ่งช่อจะออกเป็นชั้น ๆ ชั้นละ 8 ดอก แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนละ 3 ดอก ออกจะบานตรงกลางก่อน และทั้งช่อใหญ่จะบานจากกลางขึ้นข้างบน ดอกย่อยมีใบประดับรูปใบกليبตรงกليبดอกจะคงทน และขยายใหญ่เมื่อเป็นผลกليبดอกสีชมพูอ่อนจนถึงชมพูแก่ แบ่งเป็น 2 ปาก โดยกليبด้านล่างติดกัน

ผลแห้งมีขนาดเล็ก หนึ่งดอกมี 4 ผล รูปรีเกลี้ยง

ส่วนที่ใช้เป็นยา : ใบและยอด มีรสเผ็ดร้อน ขนาดและวิธีใช้ ใช้ใบสด 1 กำมือ ประมาณ 20 กรัม หรือใบแห้ง 4 กรัม คั้นพอกเค็ดคเอาน้ำดื่ม

สรรพคุณ : ช่วยลดอาการท้องอืดเพื่อ ขับลม การที่กะเพราสามารถขับลมได้ เพราะในใบมีน้ำมันหอมระเหยอยู่เป็นจำนวนมาก

สารที่สำคัญ : มีน้ำมันหอมระเหย กลิ่นหอมคล้ายน้ำมัน Anise น้ำมันประกอบด้วย linallol, methyl chavicol, eugenol ocimol ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก้ามกุ้งสีทอง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *H. spathocircinata* Aristeguita cv. Golden Torch

ชื่อวงศ์ : HELICONIZACEAE

ชื่อสามัญ : Heliconia BB Gold

ชื่อพื้นเมือง : ก้ามกุ้งสีทอง

ถิ่นกำเนิด : ฮาวาย

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : ไม้เนื้ออ่อนมีเหง้า กาบใบเปิด มีถิ่นใบ ช่อดอกออกที่ปลายยอด ตั้งตรงหรือห้อย แต่ละช่อมีใบประดับ 3-30 ใบ เรียงเป็น 2 แถว หรือเชื่อมติดกับกลีบดอกจะแยกกันเฉพาะปลายกลีบดอก 3 เชื่อมติดกันไม่มากก็น้อย เกสรเพศผู้ 5-6 อัน หรือมีเพียง 1 โดยส่วนที่เหลือเปลี่ยนไป ลักษณะคล้ายกลีบดอก รังไข่ใต้วงกลีบ ผลเมล็ดแข็งมี 1-3 เมล็ด มักมีเยื่อหุ้มเมล็ด ได้แก่ ก้ามกุ้ง ก้ามกั้ง

การขยายพันธุ์ : การแยกหน่อ ไข่วัว ถ้ำตัน

ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับ หรือทำสวนหย่อม

เข็ม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *xora chinensis Lamk. xora spp.*

ชื่อวงศ์ : RUBIACEAE

ชื่อสามัญ : West Indian Jasmine

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : เป็นพุ่มไม้พุ่มขนาดเล็กถึงขนาดย่อม ลำต้นสูงประมาณ 3-5 ฟุต จะแตกกิ่งก้านสาขาออกแผ่เป็นพุ่ม ใบของดอกเข็มแข็ง และเปราะง่าย มีสีเขียวสด ลักษณะใบมนรี ปลายใบแหลม โคนใบมน ใบจะออกเรียงสลับกันคนละทิศทาง ดอกออกเป็นช่อใหญ่ จะออกตรงส่วนยอดของต้น ในแต่ละช่อจะประกอบด้วยดอกขนาดเล็กเป็นหลอด ตรงปลายหลอดจะเป็นกลีบซึ่งมีอยู่ 4-5 กลีบ ปลายกลีบแหลม

การปลูก : มี 2 วิธี

1. การปลูกในกระถางเพื่อประดับภายนอกอาคารบ้านเรือน ใช้กระถางทรงสูงขนาด 8-12 นิ้ว ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก : แกลบฟุ : ดินร่วนอัตรา 1 : 1 : 1 ผสมดินปลูกควรเปลี่ยนกระถางปีละครั้งเพราะการเจริญเติบโตของทรงพุ่มโตขึ้น และเพื่อเปลี่ยนดินปลูกใหม่ทดแทนดินปลูกเดิมที่เสื่อมสภาพไป
2. การปลูกในแปลงปลูกเพื่อประดับบริเวณบ้านและสวน นิยมปลูกเป็นกลุ่มตกแต่งสวนบริเวณบ้านหรือปลูกเป็นแนวรั้วก็ได้ สามารถตัดแต่งและบังคับรูปทรงได้ตามความเหมาะสม และความต้องการของผู้ปลูก ขนาดหลุมปลูก 30 x 30 x 30 เซนติเมตร ใช้ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก : ดินร่วน อัตรา 1 : 2 ผสมดินปลูก

การขยายพันธุ์ : การปักชำ การเพาะเมล็ด การตอน วิธีที่ได้ผลดีและนิยมกัน คือ การปักชำและการตอน

การดูแลรักษา :

แสง	ต้องการแสงแดดจัด หรือ กลางแจ้ง
น้ำ	ต้องการปริมาณน้ำปานกลาง สามารถทนต่อความแห้งแล้ง การให้น้ำ 3-5 วัน/ครั้ง
ดิน	ชอบดินร่วนซุย ดินร่วนปนทราย มีความชุ่มชื้น
ปุ๋ย	ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 0.5-1 กิโลกรัม/ต้น ควรใส่ 5-6 ครั้ง/ปี
โรคและแมลง	ไม่ค่อยพบและมีปัญหาเรื่องโรค เพราะเป็น ไม้ที่ทนทานต่อโรคได้ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จิ้ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Rhapsis excelsa*

ชื่อวงศ์ : PALMAE

ชื่อสามัญ : Lady Palm

ถิ่นกำเนิด : ไทย จีน ญี่ปุ่น มาเลเซีย

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : จิ้งเป็นปาล์มที่มีขนาดเล็ก ลำต้นมีขนาดเท่าหัวแม่มือหรือใหญ่กว่าเล็กน้อย โดยทั่วไปมีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 2 นิ้ว ลำต้นเป็นกอดคล้ายกอไผ่ มีความแข็งแรงมาก กอหนึ่งจะสูงประมาณ 3-5 เมตร ใบมีสีเขียวเข้มเป็นมันรูปใบพัดและมีใบย่อยแตกออกจากกันเป็นแฉกเล็ก ใบ 1 ใบจะมีใบย่อยประมาณ 5-10 ใบ ก้านใบเล็ก มีสีเขียวและแข็งยาวประมาณ 12 นิ้ว

การดูแลรักษา :

แสง ชอบแสงแดดมาก

น้ำ ต้องการน้ำพอประมาณ

ดิน เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนซุย

ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ปีละ 2 ครั้ง

การขยายพันธุ์ โดยการเพาะเมล็ดและแยกหน่อ (การเพาะเมล็ดจะได้ต้นที่มีรูปทรงสวยงามกว่า)

โรคและแมลง ทนทานต่อโรคและแมลงได้ดี

ชบา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hibiscus rosa sinensis*.

ชื่อวงศ์ : MALVACEAE

ชื่อสามัญ : Chinese Rose

ถิ่นกำเนิด : จีน อินเดียและฮาวาย

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : ชบาในบ้านเรารู้จักกันมานานแล้ว จะเห็นได้จากบ้านคนสมัยก่อนจะมีชบาอยู่แทบทุกบ้าน ปัจจุบันชบาได้รับการผสมพันธุ์เพื่อให้ได้พันธุ์ใหม่ออกมามากมาย ซึ่งล้วนแต่สวยๆ งามๆ ทั้งนี้ ทำให้ได้ดอกของชบาที่มีรูปร่างสวยงามสีสันของดอกสดใส ชบานั้นจัดเป็นไม้พุ่ม ความสูงโดยทั่วไปประมาณ 2.50 เมตร ใบมีสีเขียวเข้ม มนรี ปลายใบแหลม แต่ปัจจุบันก็ยังมีพันธุ์แตกต่างออกไปอีกมากมาย

การดูแลรักษา :

แสง ชอบแสงแดดมาก

น้ำ ต้องการน้ำพอประมาณ

ดิน เป็นไม้ที่ปลูกได้ง่ายสามารถเจริญเติบโตได้ในดินแทบทุกชนิด แต่ไม่ควรให้ดินเปียกหรือแฉะเกินไป

ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก

การขยายพันธุ์ ตอน ปักชำ

โรคและแมลง ไม่ค่อยมีโรคจะมีก็แต่เพลี้ยที่รบกวนอยู่

การป้องกันกำจัด ฉีดพ่นด้วยยามาลาโรออนหรือไดอาซินอน ตามคำแนะนำที่ระบุไว้ในฉลาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชวนชม

ชื่อวิทยาศาสตร์ :-

ชอวงศ์ :-

ชื่อสามัญ : Desert Rose, Mock Azalea, Pink Begoni

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : ชวนชมเป็นไม้เนื้ออ่อนพุ่มเตี้ยแจ้ สูง 3-5 ฟุต เป็นไม้ที่มีลำต้นและกิ่งก้าน กลมหนา เปลือกบาง มียางเยอะ ใบเป็นใบเดี่ยว หนา ปลายมน ยาวประมาณ 4 นิ้ว มักแกเป็นกลุ่มแน่นบริเวณปลายกิ่ง ดอกออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง แต่ละช่อมีดอก ประมาณ 10-15 ดอก แต่จะทยอยบานครั้งละ 3-4 ดอก ดอกรูปกรวย ปลายบาน แบ่งเป็น 5 กลีบ ชวนชมต้นเดิมที่นิยมปลูกมานานแล้วมีสีชมพูเข้มสดใส่วงในเหลืองอ่อน แต่ปัจจุบันชวนชมผสม ได้พันธุ์ใหม่สีใหม่อีกมากมาย เช่น แดงเข้ม ขาว ม่วง ส้ม ชมพูอ่อน และยังมีเย็บกิ่งสีต่าง ๆ ในต้นเดียวกัน ชวนชมเป็นไม้ที่ชอบความแห้งแล้ง จึงควรปลูกในดินปนทราย อิฐทุบ หรือ ไม้เฒ่า ออกดอกตลอดปี แต่หน้าฝนมักจะงามใบ เป็นไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในแอฟริกา ขยายพันธุ์ ด้วยเมล็ด ตอน และปักชำกิ่ง

ชะพลู

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Piper aurantiaucum*

ชื่อวงศ์ : PIPERACEAE

ชื่อสามัญ : Variegatum

ชื่ออื่น ๆ : ช้ำพลู, ผักอีไร, พลูลิง, พลูนก, นมวา

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : ชะพลูเป็นไม้เถาเลื้อย มีลำต้นทอดราบไปตามพื้นดิน และจะชูก้านใบขึ้นมาเหนือดิน สูงประมาณ 1-1.5 ฟุต ลักษณะใบเป็นรูปหัวใจสีเขียวเข้ม เป็นมัน มีรสฉุนและออกเผ็ดเล็กน้อย แผ่นใบจะหนุมกว้างใหญ่ มีสีเขียว พื้นใบมีสีเขียว ก้านใบสีเขียวกลมเล็ก ๆ ไม่ใหญ่นักเป็นไม้ชอบชื้นและร่ม

การปลูก : หากกิ่งแก่ ๆ มาปักไว้ในถุงดำ หรือกระถางเล็ก ๆ รดน้ำเสมอ ๆ แต่ต้องไม่ถึงกับแฉะ เมื่อตั้งตัวได้และออกรากพอสมควร จึงย้ายลงปลูกในที่ที่เตรียมไว้ ถ้ามีพื้นที่ที่อาจทำค้างหรือซุ้ม หรือปลูกเป็นไม้ใบเพื่อประดับก็ย่อมได้ ชะพลูไม่เกียง แต่มีผื่นงูปื้นผิวหยาบ ๆ ชะพลูจะเลื้อยแผ่ใบเขียวเต็มกำแพง ถึงไม่มีวัสดุอะไรเลย ชะพลูเลื้อยไปตามดินแคะดินขุมขึ้น ๆ และแตกไม้แรงนัก หากยังแยกแยะชะพลูกับใบพลูไม่ออก ให้ดูที่ความแข็งแรงอ่อนของใบ ใบพลูที่กินกับหมากนั้นจะแข็งกว่า เส้นใบเห็นชัดเจนหรือเค็ดมาคมเสียบเลย ใบพลูนั้นคุณกว่า

คุณค่าสมุนไพรใบชะพลูนั้นได้แก่ ราก นั้นใช้ขับเสมหะ บำรุงธาตุ ใบ มีคุณสมบัติเจริญอาหาร และขับเสมหะ เถาและรากก็ใบขับเสมหะเหมือนกัน รับประทานใบชะพลูบ้างเพื่อปรับธาตุปรับสมดุลในร่างกาย แต่อย่ามากเกินไปเพราะอาจเป็นพิษกับตัวคนกินได้

การขยายพันธุ์ : เป็นไม้ที่ชอบแสงร่มรำไร ต้องการน้ำปานกลาง ปลูกในดินร่วนซุยที่มีใบไม้ผุขยายพันธุ์โดยการนำเอาข้อปล้องที่แตกหน่ออยู่ตามพื้นดินไปปลูก

ดาตตะกัว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hemi Graphis*.

ชื่อวงศ์ : ACANTHACEAE

ชื่อสามัญ : Red Ivy

ถิ่นกำเนิด : เชื่อกันว่าถิ่นกำเนิดในอินโดนีเซีย อินเดีย ชวาและจีน

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : ดาตตะกัวเป็นไม้ประดับประเภทคลุมดินล้มลุกอยู่ได้นานหลายปี สูงประมาณ 15–20 เซนติเมตร ที่มีสีสังคางมแปลกตามาก ดาตตะกัวลำต้นทอดเลื้อยไปตามผิวดิน มีใบรูปหัวใจ ขอบใบหยัก เนื้อใบแข็งกระด้าง ผิวใบด้านบนมีสีเขียวเหลือบเทาเงิน คล้ายกับตีนโศภะ เมื่อถูกแสงจะมีประกายสวยงาม ส่วนใบด้านล่างจะมีสีแดงอมม่วง สีเหลืองหม่น มีดอกสีขาวเล็กๆ ดาตตะกัวสามารถทนต่อการขาดน้ำได้ระยะหนึ่ง ส่วนมากนิยมใช้ประดับตามสวนหย่อมหรือปลูกประดับเอาไว้ใต้โคนต้นไม้หรือตามโคงหิน ในที่ที่ไม่สามารถปลูกหญ้าได้เพราะแสงน้อยเกินไป ดาตตะกัวใช้แทนได้ดีเพราะมีความทนทานสูง

การดูแลรักษา :

แสง	ชอบแสง แต่ควรมีร่มเงาบ้าง
น้ำ	ต้องการน้ำในปริมาณที่น้อยแต่บ่อยครั้ง (ควรให้น้ำทุก ๆ 2-3 วัน)
ดิน	เจริญเติบโตได้ดีในดินที่ร่วนซุย
ปุ๋ย	ให้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักปีละประมาณ 2 ครั้ง
การขยายพันธุ์	โดยการตัดชำ
โรคและแมลง	ไม่ค่อยพบโรคและแมลงรบกวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตะไคร้

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cymbopogon citratus* Stapf.

ชื่อวงศ์ : GRAMINEAE

ชื่อสามัญ : (Takhrai), Lemongrass

ชื่อท้องถิ่น : ภาคเหนือ เรียก จะ ไค (Cha-khai), จะ ไค้ (Cha-khai)

ภาคใต้ เรียก ไคร (Khrai)

ชาว เรียก ซีเร (Sere)

ถิ่นกำเนิด : อินโดนีเซีย ศรีลังกา พม่า อินเดีย อเมริกาใต้ ไทย

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : เป็นพืชตระกูลหญ้า ตะไคร้เป็นพืชที่เจริญเติบโตง่าย อาจมีทรงพุ่มสูงถึง 1 เมตร มีลำต้นที่แท้จริงประมาณ 4-7 เซนติเมตร ลำของต้นจะถูกห่อหุ้มไปด้วยกาบใบ โดยรอบ ใบยาวแคบเส้นใบขนานกับก้านใบ ใบของตะไคร้อุดมไปด้วยน้ำมันหอมระเหย ที่นิยมนำมาปลูกเป็นพันธุ์พื้นเมืองที่ปลูกกันโดยทั่วไป เป็นไม้ล้มลุกที่มีอายุได้หลายปี ชอบดินร่วนซุย ปลูกได้ตลอดปี ใบสีเขียว ยาวแหลม ดอกฟูสีขาว หัวโตขึ้นจากดินเป็นกอ ๆ กลิ่นหอมฉุนค่อนข้างร้อน

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา :

น้ำมันจากใบและต้น - แต่งกลิ่นอาหาร เครื่องดื่ม สบู่

ลำต้นแก่หรือเหง้า - แก้อาการท้องอืดท้องเฟ้อ ขับปัสสาวะ แก้เมา ขับประจำเดือน

เตยหอม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Pandanus Odorus Ridl*

ชื่อวงศ์ : PANDANACEAE

ชื่อสามัญ : Screw Pine

ถิ่นกำเนิด : โพลินีเซีย

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : เตยหอมนี้เป็นที่รู้จักกันดีของคนไทย เพราะนำมาใช้ประโยชน์สารพัดอย่าง ส่วนมากแล้วเตยหอมจะปลูกอยู่ภายนอกบริเวณอาคาร เพราะเป็นพืชที่ชอบแสงและชอบน้ำมาก และเมื่อปลูกไปสักระยะหนึ่ง ตามลำต้นของเตยหอมก็จะเกิดรากอากาศขึ้นมาเพื่อดูดความชื้นจากอากาศในบ้านเรายังไม่ค่อยมีใครนำมาประดับภายในบ้านมากนัก ถ้านำเตยหอมมาปลูกประดับภายในบ้านควรจะให้ได้รับแสงสว่างอย่างเพียงพอ แม้จะไม่ได้รับแสงแดดก็ใช้แสงจากไฟฟ้าแทนได้

การดูแลรักษา :

แสง	ต้องการแสงมาก
อุณหภูมิ	ชอบอุณหภูมิ ประมาณ 18-22 องศาเซลเซียส
ความชื้น	ต้องการความชื้นในอากาศมาก ควรจะมีภาควัให้น้ำตั้งไว้ใกล้ๆ เสมอ
น้ำ	สามารถรดน้ำได้ตามสบาย
ดินปลูก	ดินร่วน 1 ส่วน ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 1 ส่วน ทรายหยาบ 1 ส่วน เศษใบไม้ผุ ๆ 1 ส่วน
ปุ๋ย	ให้ปุ๋ยการให้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักละลายน้ำรดเดือนละครั้ง
กระถาง	เปลี่ยนกระถางทุก ๆ ปี
การขยายพันธุ์	ตัดแยกหน่อที่แตกออกมาจากลำต้น
โรคและแมลง	ทนต่อโรคและแมลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำลึง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Coccinia grandis* Voigt

ชื่อพ้อง : *C. indica* Wight & Arn

ชื่อวงศ์ : CUCURBITACEAE

ชื่อพื้นเมือง : ตำลึง(ทั่วไป) ผักตำลึง(กลาง) ตำลึงตัวเมีย ผักแคบ(เหนือ) ผักค่านิน ค่านิน(อีสาน) ถีบพาด
แคเต้าะ(กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ (Characteristic) : ตำลึงเป็นไม้เถาอายุหลายปี เถามีลักษณะกลม สีเขียว เถา
แก่ใหญ่และแข็ง คามีข้อหนดเส้นยาวเอาไว้ยึดเกาะ ใบเป็นใบเดี่ยว ออกแบบสลับสีเขียว เรียบไม่มีขน
ใบค่อนข้างกลม หักเหลี่ยมเล็กน้อยเป็นห้ามุมหรือเว้าลึกเป็นแฉก ใบกว้างประมาณ 5-8 ซม. ดอกเป็น
ดอกเดี่ยวสีขาว ช้างในมีเกสรดีเหลืองอ่อน ลักษณะคล้ายรูประฆัง ออกบริเวณซอกใบ ผลเป็น
ทรงกระบอกคล้ายลูกแตงกวาแต่มีขนาดเล็กกว่า เมื่อดิบสีเขียว เมื่อแก่กลายเป็นสีแดงสด มีรสขม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บอระเพ็ด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Tinospora crispa* (L.) Miers ex Hook. F & Thoms.

ชื่อวงศ์ : MENISPERMACEAE

ชื่อท้องถิ่น : เครือเขาซอ จุ่งจิง (ภาคเหนือ) เจตมูลหนาม (หนองคาย) ทางหม กัวเตมูถยาน (สระบุรี)

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : บอระเพ็ดเป็นไม้เลื้อย มีปุ่มตามลำต้นกระจายอยู่โดยทั่วไปในรูปเหมือนใบโพธิ์ ดอกออกเป็นช่อ ขนาดเล็กมากสีเหลืองอมเขียว

การปลูก : ใช้เถาปักชำ ขึ้นได้ในดินทั่วไปชอบดินร่วนซุย ควรปลูกในหน้าฝน

วิธีปลูก : ทำได้โดยตัดเถาแก่ให้ยาวประมาณ 1 คืบ ฝังลงในดินให้เอียงเล็กน้อย ต้องทำค้างให้ต้นเลื้อยได้ด้วย

ส่วนที่ใช้เป็นยา : เถาหรือลำต้นสด

ช่วงเวลาเก็บยา : เก็บเถาแก่

รสและสรรพคุณยาไทย : รสขมจัด เย็น มีสรรพคุณระงับความร้อน แก้ไข้ทุกชนิด ช่วยเจริญอาหารได้ดี

ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ : ต้นบอระเพ็ดมีสารเคมีคือ N-trans-feruloyltyramine ,N-cis-feruloyltyramine Picroetin ยังไม่มีการศึกษาฤทธิ์แก้ไข้ของบอระเพ็ด ปัจจุบันบอระเพ็ดใช้เป็นยา "เย็นเข็ญ" เพื่อเป็นยาเจริญอาหารเนื่องจากความขมของบอระเพ็ดนั่นเอง

วิธีใช้ : อาการ ไข้ใช้เถาหรือต้นบอระเพ็ดสดครั้งละ 2 คืบครึ่ง โขลกแล้วคั้นเอาน้ำมาดื่ม หรือเอาไปต้มน้ำ โดยใช้น้ำ 3 ส่วน ต้มเคี้ยวให้เหลือ 1 ส่วน ดื่มน้ำก่อนอาหารวันละ 2 ครั้ง เข้า-เย็นหรือเวลาที่มีอาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บอนสี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Caladium bicolor vent.*

ชื่อวงศ์ : ARACEAE

ชื่อสามัญ : Caladium Angle's Wings

ชื่ออื่น ๆ : บอนฝรั่ง

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : บอนสีเป็นพรรณไม้ที่มีลำต้นอยู่ใต้ดินลักษณะเป็นหัว ส่วนที่เจริญขึ้นมา นั่นคือก้านใบ ใบเป็นใบเดี่ยวติดกับก้านใบ ก้านใบยาวประมาณ 20-50 เซนติเมตร โคนก้านใบจะมีกาบใบหุ้มเป็นชั้น ๆ เรียงชั้นสลับกัน ใบใหญ่กว้างคล้ายรูปหัวใจ กว้างประมาณ 8-15 เซนติเมตร ยาวประมาณ 10-20 เซนติเมตร ลักษณะใบ สีสรร และขนาด แตกต่างกันตามชนิดพันธุ์ ดอกออกจากส่วนกลางของยอด ซึ่งมีก้านดอกชูยาวเท่ากับขนาดก้านใบดอกกลมขอบปลายแหลม เมื่อบานเต็มที่ โคนดอกกลมเป็นตุ่ม และส่วนปลายแผ่บานใหญ่ เป็นรูปกลมรี ส่วนปลายแหลมตรงกลางดอกมีเกสรเป็นแท่งยาว โผล่ออกมา ดอกมีสีขาวหรือสีชมพู ลักษณะดอกคล้ายกับดอกแก้วมงคล

การดูแลรักษา :

แสง	ต้องการแสงแดดรำไร หรือกลางแจ้ง
น้ำ	ต้องการปริมาณน้ำปานกลาง ควรให้น้ำ 5-7 วัน/ครั้ง
ดิน	ดินร่วนซุย ความชื้นปานกลางถึงสูง
ปุ๋ย	ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 0.5-1 กิโลกรัม/กอ ใส่ 1-2 เดือน/ครั้ง
การขยายพันธุ์	ใช้หัว การแยกหน่อ
วิธีที่นิยมและได้ผลดีคือ	การแยกหน่อ
โรคศัตรู	โรครากเน่า ไร (Spider mites)
อาการ	ใบเหลือง เหี่ยวเหี่ยว และบริเวณ โคนต้นจะมีเส้นใยสีขาว ใบมีจุดเล็กแห่งเป็นสีน้ำตาล
การป้องกัน	ควบคุมน้ำให้เหมาะสมและรักษาความสะอาดอุปกรณ์การปลูก และบริเวณแปลงปลูก
การกำจัด	ใช้ยาแคปแทน หรือมาเนบ และยาคาราแทน อัตราและคำแนะนำระบุไว้ตามฉลาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บานบุรี

ชื่อวิทยาศาสตร์ :-

ชื่อวงศ์ :-

ชื่อสามัญ : Purple Allamanda

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : บานบุรีม่วงเป็นไม้กิ่งพุ่มกิ่งเลื้อย มีลักษณะ ต้น ใบ และดอกเหมือนบานบุรีเหลือง เพียงแต่เล็กกว่า ลำต้นแข็งเหนียวเหมือนกัน แต่ใบมีขน คายมือ ดอกออกเป็นช่อสั้น ๆ เป็นรูปกรวดปากบานสีม่วงแดง มี 5 กลีบ กลีบดอกซ้อนทับกัน เหมือนกังหัน ต้นสีม่วงเจริญเติบโตช้ากว่าและเลี้ยงดูยากกว่าต้นสีเหลือง แต่จะสวยงามดีในช่วงฤดูฝน ออกดอกตลอดปี เป็นไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศบราซิล ขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ด ปักชำ และตอนกิ่ง

ไบนาค

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Pseuderanthemum atropurpureum*.

ชื่อวงศ์ : ACANTHACEAE

ชื่อสามัญ : P. kewense

ชื่ออื่น ๆ : นาคนอก ทองสัมฤทธิ์

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : ไบนาคเป็นพรรณไม้ยืนต้นขนาดเล็ก ลักษณะเป็นพุ่ม ลำต้นมีความสูงประมาณ 1-2 เมตร แตกกิ่งก้านสาขาออกจากโคนต้น และเจริญพุ่งตรงขึ้นไปข้างบน ลำต้นกลมเล็กสีเขียวปนเทา ใบเป็นใบเดี่ยวออกเป็นคู่ ๆ ตรงกันข้ามลักษณะใบคล้ายรูปหอก ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบพื้นใบมีสีเขียวอมม่วง สีขาวม่วง สีชมพูเข้ม ปนคละกันไม่เป็นระเบียบ ขนาดใบกว้างประมาณ 3-6 เซนติเมตร ยาวประมาณ 7-10 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อสั้นออกตามส่วนยอดลักษณะเป็นหลอดยาวประมาณ 2-3 เซนติเมตร โคนหลอดจะมีกลีบดอก 3 กลีบ ปลายดอกบานมีสีม่วง

การดูแลรักษา :

แสง	ต้องการแสงแดดอ่อน รำไร
น้ำ	ต้องการปริมาณน้ำปานกลาง การให้น้ำ 5-7 วัน/ครั้ง
ดิน	ชอบดินร่วนซุย มีความชื้นสูง
ปุ๋ย	ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 0.5-1 กิโลกรัม/ต้น ควรใส่ 4-5 ครั้ง/ปี
การขยายพันธุ์	การปักชำ การเพาะเมล็ด วิธีที่นิยมและได้ผลดี การปักชำ
โรคและแมลง	ไม่ค่อยพบและมีปัญหาเรื่องโรค แมลง จะพบไรแดง
อาการ	ใบสีเหลือง และแห้งเป็นจุดสีน้ำตาล
การป้องกันกำจัด	รักษาความสะอาดบริเวณพื้นที่ปลูก ใช้กำมะถันผง หรือ ฉีดพ่นด้วยยาไอโซโทกซ์ตามคำแนะนำที่ระบุไว้ในฉลากยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พริกขี้หนู

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Capsicum frutescens* Linn.

ชื่อวงศ์ : SOLANACEAE

ชื่อสามัญ : Bird Chilli

ชื่ออื่น : พริกนก พริกแค้ คีปลี คีปลีจั่นก พริกจั่นก พริกแจว หมักพืด ปะแกว

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : พริกเป็นพืชที่มีอายุได้หลายฤดู เป็นไม้พุ่มเตี้ย ลำต้นตั้งตรง สูงประมาณ 60 ซม. ใบมีขนาดเล็กแบนเรียบเป็นมัน ปลายใบแหลม ดอกเป็นดอกเดี่ยวขนาดเล็ก กลีบดอกจะมีสีขาว หรือสีม่วง ผลกลมยาวปลายแหลม ผลจะอยู่ในลักษณะปลายแหลมชี้ฟ้า ผลหลายขนาด ผลขนาดเล็กยาวประมาณ 1-1.5 นิ้ว ลูกอ่อนสีเขียวเข้ม ปลายผลจะชี้ลงพื้นดิน ผลมีรสเผ็ดร้อน การปลูกพริกชอบดินร่วนซุย และอากาศร้อน เกสรตัวผู้ 1-10 อัน เกสรตัวเมีย 1-2 อัน เมื่อดิบมีสีเขียว ครั้นผลแก่มีสีส้ม สีนแดง สีแดงแก่หรือเหลือง ในแต่ละผลจะมีเมล็ดจำนวนมากเรียงตัวอยู่

ขยายพันธุ์ : โดยการเพาะเมล็ด

สรรพคุณ : พริกช่วยกระตุ้นการทำงานของกระเพาะอาหารทำให้ระบบการย่อยอาหารดีขึ้น ช่วยเจริญอาหาร บำรุงธาตุ ขับเหงื่อ ขับลม ขับเสมหะ แก้อาเจียน แก้หืด กลาก เกลิอน พริกสามารถลดความดันโลหิตได้เพราะทำให้หลอดเลือดอ่อนตัว และช่วยให้ระบบการไหลเวียนของเลือดเป็นไปได้อย่างดี การรับประทานพริกเป็นประจำช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิด โรคมะเร็ง ป้องกันการเป็น โรคหัวใจและโรคหลอดเลือดอีกเสบได้ พริกยังใช้เป็นส่วนผสมในยี่ฉิ่งทาถูเพื่อแก้อาการปวดเมื่อยขบวมและลดอาการอักเสบเพราะบริเวณผิวหนังที่ทายาจะมีเลือดมาเลี้ยงมากขึ้น สามารถแก้อาการเป็นตะคริวได้ เพราะพริกจะช่วยกระตุ้นบริเวณที่เป็นทำให้รู้สึกร้อนขึ้น นอกจากนี้พริกยังใช้เป็นส่วนผสมในยาธาตุ ยาแก้ปวดท้อง เพราะสารสกัด Capsaicin จากพริกจะช่วยกระตุ้นการหลั่งเอนไซม์บางชนิดซึ่งทำให้กระเพาะอาหารบีบตัวและคลายตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พุดสามสี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Brunfelsia Australis*

ชื่อวงศ์ : SOLANACEAE

ชื่อสามัญ : Yesterday-Today-and-Tomorrow

ชื่ออื่น ๆ : Morning-Noon-and-Night, พุดสามสี, พุดสี, พุทธชาดม่วง, พุทธชาดสามสี, สามราศี

ถิ่นกำเนิด : ในประเทศอเมริกาเขตร้อนและหมู่เกาะอินดีส

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : พุดสามสีเป็นไม้ยืนต้นพุ่มเตี้ย สูง 2-5 ฟุต เป็นต้นไม้ที่มีกิ่งก้านสาขามาก ทรงพุ่มแน่นทึบ ใบเรียบเกลี้ยงสีเขียวเข้มค่อนข้างแข็ง ทรงใบรูปมนรี ปลายใบแหลม ขนาดใบยาว 6-7 นิ้ว ดอกออกเป็นกลุ่ม มี 5 กลีบ แต่ละกลีบเป็นรอยยับย่น ดอกบานเต็มที่กว้างประมาณ 1 นิ้ว ดอกที่บานใหม่ ๆ เป็นสีม่วงเข้มพอรุ่งขึ้นจะกลายเป็นสีม่วงอ่อน และรุ่งขึ้นอีกวันดอกก็กลายเป็นสีขาว พอถึงวันที่สี่ดอกก็จะร่วง ดอกมีกลิ่นหอมจัดในเวลากลางวันถึงเช้า ออกดอกตลอดทั้งปีดอกดกมาก

การขยายพันธุ์ : การตอน มักได้ผลดีกว่าการปักชำ

การจะดูแลให้ออกดอกตลอดปีต้องหมั่นตัดแต่งกิ่งเพื่อแตกตาดอกใหม่ พุดสามสีชอบน้ำปานกลาง จำเป็นต้องรดทุกวันอย่าให้ดินเหี่ยว

พุทธรักษา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Canna generalis*

ชื่อวงศ์ : CANNACEAE

ชื่อสามัญ : Canna, Indian Shoot

ถิ่นกำเนิด : หมู่เกาะฮาวาย

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : พุทธรักษาเป็นพรรณไม้ล้มลุก เนื้ออ่อนอวบน้ำ ลำต้นมีความสูงประมาณ 1-2 เมตร มีลำต้นอยู่ใต้ดินเรียกว่า เหง้า มีการเจริญเติบโตโดยแตกหน่อเป็นกอคล้ายกับกล้วย ลักษณะหน่อที่เจริญเป็นต้นเหนือพื้นดินนั้นมีลักษณะกลมแบนสีเขียวขนาดลำต้นโตประมาณ 2-4 เซนติเมตร ใบมีขนาดใหญ่สีเขียว โคนใบและปลายใบรีแหลม ขอบใบเรียบ กลางใบเป็นเส้นนูนเห็นได้ชัด โคนใบมีก้านใบซึ่งยาวเป็นก้านใบหุ้มลำต้นซ้อนสลับกัน ขนาดใบกว้างประมาณ 10-15 เซนติเมตร ยาวประมาณ 25-35 เซนติเมตร ออกดอกเป็นช่อตรงส่วนยอดของลำต้น ช่อดอกยาวประมาณ 15-20 เซนติเมตร ประกอบด้วยดอก 8-10 ดอก และมีกลีบดอกบาง นิ่ม ขนาดของดอกและสีส้มแตกต่างกันไปตามชนิดพันธุ์

การปลูก : นิยมปลูก 2 วิธี

1. การปลูกในแปลงปลูกเพื่อประดับบริเวณบ้านและสวน คนไทยโบราณนิยมปลูกไว้เป็นแนวรั้วบ้านหรือปลูกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ในพื้นที่ที่จำกัด
2. การปลูกในกระถางเพื่อประดับอาคารบ้านเรือน ส่วนใหญ่ใช้เป็นดอกประดับภายนอก ควรใช้กระถางทรงสูง ขนาด 10-16 นิ้ว และควรเปลี่ยนกระถาง 12 ครั้งต่อปี เพราะการขยายตัวของหน่อแน่นเกินไป และเพื่อเปลี่ยนดินปลูกใหม่ แทนดินปลูกเดิมที่เสื่อมสภาพไป

การขยายพันธุ์ : นิยมขยายพันธุ์โดยการแยกหน่อ เพาะเมล็ด วิธีที่นิยมและได้ผลดี คือ การแยกหน่อ

การดูแลรักษา :

แสง	ชอบแสงรำไร หรือแสงแดดจัดกลางแจ้ง
น้ำ	ต้องการปริมาณน้ำปานกลาง ควรให้น้ำ 3-5 วัน/ ครั้ง
ดิน	เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย
ปุ๋ย	ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 0.5-1 กิโลกรัม/กอ ปีละประมาณ 4-6 ครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฟิร์นใบมะขาม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Nephrolepis cordifolia* (L.) Presl

ชื่อวงศ์ : OLEANDRACEAE

ชื่อสามัญ : Fishtril Sword Fern

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : ต้น-มีเหง้าตั้งตรง สูง 20-30 เซนติเมตร มีไหล มีเกด็ครูปโล่ ลักษณะใบ ใบรูปหอกแคบ เรียวยาว ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียวหรือสองชั้น ใบอ่อนมีวงงอ ก้านใบมีรอยต่อกลุ่มของสปอร์มีอินดูเซียมปกคลุมถ้าต้นมีเป็นเหง้าต้น ตั้งตรงหรือเอน มีขนหรือเกด็กลีน้ำตาปกคลุม มีไหลเป็นเส้นเล็ก ปกคลุมด้วยขนหรือเกด็กลี อดูดน้ำโดยดูดน้ำตามผิวดิน และเกิดเป็นต้นใหม่ตามไหลได้ บางชนิดของสกุลนี้ระบบสามารถสร้างปมเก็บน้ำเพื่อเอาไว้ใช้ในฤดู

การปลูก : เครื่องปลูกที่เหมาะสมสำหรับเฟิร์นชนิดนี้ ต้องการความชื้นและ โปร่ง เป็นดินที่มีอินทรีย์วัตถุสูง ระบายน้ำดี เก็บไว้ชื้นได้ดี เครื่องปลูกควรผสมด้วย ดินร่วนโปร่ง ใบไม้ผุ ทราย และก้อนถ่านกระถาง สามารถเลือกกระถางตั้งพื้นหรือตระกร้ากระเช้าแขวนก็ได้ โดยสามารถแขวนได้ทั้งภายในอาคาร ในบริเวณที่มีความชื้นสูง หรือปลูกเป็นไม้พุ่มคลุมดินในสวนประดับ บริเวณที่ได้แสงอ่อน หรือแดดรำไร เช่น ใต้ต้นไม้ หรือข้างตัวอาคาร หรือปลูกบริเวณที่ได้แสงแดดเต็ม ก็สามารถปลูกได้ แต่ต้องมีความชื้นเพียงพอด้วย บางชนิดปลูกเป็นไม้เกาะอาศัยบนต้นไม้ป่าล้มได้ดี บางชนิดปลูกติดกำแพงได้ เมื่อมันสามารถตั้งตัวได้ จะมีไหลเลื้อยไปเกิดต้นใหม่ ทำให้ดูแน่นและสวยงามเป็นธรรมชาติเฟิร์นชนิดนี้สามารถแพร่พันธุ์ได้รวดเร็ว การขยายพันธุ์สามารถทำได้ทั้งสปอร์และการผ่ากอแบ่งเหง้า ซึ่งวิธีหลังง่ายกว่าการเพาะสปอร์มาก

การขยายพันธุ์ : ด้วยไหลและสปอร์แยกหน้า

ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้กระถาง ปลูกตามแนวขอบสวนหย่อมในร่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มะกรูด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Citrus hystrix* DC.

ชื่อวงศ์ : RUTACEAE

ชื่อสามัญ : Leech Lime, Mauritius Papeda, Kaffir Lime, Porcupine Orange

ชื่อท้องถิ่น : ภาคเหนือ เรียก มะขูด, มะขุน

ภาคใต้ เรียก ส้มกรูด, ส้มนิ้วผี

เขมร เรียก โกร้ยเขียด

กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน เรียก มะขู

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : มะกรูดเป็น ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก แตกกิ่งก้าน ลำต้นและกิ่งมีหนามแข็ง ใบ เป็นใบประกอบที่มีใบย่อยใบเดียว สีเขียวหนา มีลักษณะคอดกึ่งที่กลางใบเป็นตอน ๆ มีก้านแผ่ออกใหญ่เท่ากับแผ่นใบ ทำให้เห็นใบเป็น 2 ตอน ใบสีเขียวแก่ค่อนข้างหนา มีกลิ่นหอมมากเพราะมีต่อมน้ำมันอยู่ ดอก ออกเป็นกระจุก 3-5 ดอก กลีบดอกสีขาว ร่วงง่าย ผล มีหลายแบบแล้วแต่พันธุ์ผลเล็กเท่ามะนาว ผิวขรุขระน้อยกว่าและไม่มีจุดที่หัว

การปลูก : มะกรูดปลูกได้ดีในดินทุกชนิด ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด

สรรพคุณทางยา : ผิวผลสดและผลแห้ง รสเปรี้ยว หอมร้อน สรรพคุณแก้ลมหน้ามืด แก้วิงเวียน บำรุงหัวใจ ขับลมลำไส้ ขับระดู ผล รสเปรี้ยว มีสรรพคุณเป็นยาขับเสมหะ แก้ไอ แก้น้ำตายเหนียว ฟอกโลหิต ใช้สระผมทำให้ผมดกดำ ขจัดรังแค ราก รสเย็นจืด แก้พิษฝีภายใน แก้เสมหะ แก้ลมจุกเสียด น้ำมะกรูด รสเปรี้ยว กัดเสมหะ ใช้คองยามีสรรพคุณเป็นยาฟอกโลหิตสำหรับสตรี ใบ รสเปรี้ยวหอม แก้ไอ แก้อาเจียนเป็นโลหิต แก้จ้ำใน และดับกลิ่นคาว

มะยม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Phyllanthus acidus* Skeels

ชื่อวงศ์ : EUPHORBIACEAE

ชื่อสามัญ : Star Gooseberry

ชื่อท้องถิ่น : ทั่วไป เรียก มะยม

ภาคอีสาน เรียก หมักยม, หมากยม

ภาคใต้ เรียก ยม

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : มะยมเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูงประมาณ 3-10 เมตร ลำต้นตั้งตรง แตกกิ่งก้านสาขาบริเวณ ปลายยอด กิ่งก้านจะเปราะและแตกง่าย เปลือกต้นขรุขระสีเทาปนน้ำตาล ใบ เป็นใบรวม มีใบย่อยออกเรียงแบบ สลับกันเป็น 2 แถว แต่ละก้านมีใบย่อย 20-30 คู่ ใบรูปขอบขนานกลมหรือค่อนข้างเป็นสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ปลายใบแหลมฐานใบกลมหรือมน ขอบใบเรียบ ดอก ออกเป็นช่อตามกิ่ง ดอกย่อยสีเหลืองอมน้ำตาลเรื่อ ๆ ผลเมื่ออ่อนสีเขียว เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีเหลืองหรือขาวแกมเหลือง เนื้อฉ่ำน้ำ เมล็ดรูปรางกลม แข็ง ฉ่ำน้ำตาลอ่อน 1 เมล็ด

การปลูก : มะยมเป็นพันธุ์ไม้กลางแจ้ง เจริญเติบโตได้ดีทั้งที่แดดจัด หรือในที่ร่มรำไร ปลูกขึ้นได้ดีในดินที่ร่วนซุย มีความชื้นพอเหมาะ ขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ด

โมก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Wrightia religiosa*.

ชื่อวงศ์ : APOCYNACEAE

ชื่อสามัญ : Moke

ชื่ออื่น ๆ : โมกหลวง, มุกเกือ, โมกมัน

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : โมกเป็นพรรณไม้ยืนต้นขนาดกลาง พบตามริ้วสวนไร่นาและตามป่าเบญจพรรณทั่ว ๆ ไป ลำต้นมีความสูงประมาณ 5-12 เมตร ผิวเปลือกมีสีน้ำตาลดำ ลำต้นกลมเรียบมีจุดเล็ก ๆ สีขาวประทั่วต้น แตกกิ่งก้านสาขารอบลำต้นไม่เป็นระเบียบ ใบเป็นใบเดี่ยวออกเรียงกันเป็นคู่ตามก้านใบ มีขนาดเล็กรูปไข่ ปลายใบมนแหลม โคนใบแหลม คล้ายใบแก้ว เนื้อใบบางสีเขียว ออกดอกตามซอกใบเป็นช่อ ๆ ละ 3-5 ดอก โดยจะคว่ำหน้าลงสู่พื้นดิน มีทั้งดอกตูมและดอกช้อน ดอกสีขาวกลิ่นหอม ดอกบานเต็มที่มีขนาดประมาณ 2 เซนติเมตร ออกดอกตลอดปี ฝักออกเป็นคู่มีขนาดเล็กยาวคล้ายฝักถั่วเขียวยาวประมาณ 10 เซนติเมตร ลักษณะโค้งงอเข้าหากัน ภายในมีเมล็ดเรียงอยู่เป็นจำนวนมาก โมก เป็นพันธุ์ไม้อีกชนิดหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับการทำไม้ค้ำ เนื่องจากมีทรงต้นที่สวยงาม และมีอายุยืนนาน

การขยายพันธุ์ : ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด การตอน การปักชำ หรือจะขุดล้อมจากธรรมชาติมาปลูกเลี้ยงก็ได้ แต่วิธีที่นิยมและได้ผลดี คือการเพาะเมล็ด และการปักชำ

การปลูก :- หากปลูกลงดิน ขนาดหลุมปลูก 30 x 30 x 30 เซนติเมตร ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก : ดินร่วน อัตรา 1 : 2 ผสมดินปลูก

- หากปลูกในกระถาง ใช้กระถางทรงสูงขนาด 12-18 นิ้ว ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก : ขุยมะพร้าว : ดินร่วน อัตรา 1:1:1 ผสมดินปลูก ควรเปลี่ยนกระถางบ้างแล้วแต่ขนาดของการเจริญเติบโต และเพื่อเปลี่ยนดินใหม่ทดแทนดินเดิม

การดูแลรักษา :

แสง ต้องการแสงแดดปานกลาง จนถึงแดดจัด หรือกลางแจ้ง

น้ำ ต้องการน้ำปานกลาง ควรให้น้ำ 5-7 วัน/ครั้ง รดน้ำทุกวันเพราะ โมกชอบน้ำ แต่ไม่ชอบน้ำขัง

ดิน ดินร่วนซุย ความชื้นปานกลาง

ปุ๋ย ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้น ใส่ปีละ 4-6 ครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฤาษีผสม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Coleus*.

ชื่อวงศ์ : LABIATAE

ชื่อสามัญ : Flame Nettle หรือ Painted Nettle

ถิ่นกำเนิด : เขตร้อนชื้น

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : ฤาษีผสมมีอยู่มากมายหลายชนิด แต่ละชนิดก็จะมีใบที่มีสีสันสวยงามไม่น้อยไปกว่ากัน ใบมีลักษณะเป็นรูปหัวใจ ขอบใบหยัก มีตั้งแต่สีเขียว ม่วง แดง น้ำตาล เป็นต้น ฤาษีผสมมีดอกที่ไม่สวย จึงไม่ได้รับความสนใจ การปลูกฤาษีผสมนิยมปลูกเป็นไม้คลุมดินหรือใช้ตกแต่งสวนหย่อมก็ได้

การดูแลรักษา :

แสง

ต้องการแสงมาก เมื่อได้รับแสงสีของใบก็จะสดใสน่ามองยิ่งขึ้น

น้ำ

ให้น้ำพอประมาณ อย่าให้เฉียดและมากเกินไป

ดิน

เจริญเติบโตได้ในดินร่วนซุย

ปุ๋ย

ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก เพราะจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย

การขยายพันธุ์

ตัดชำ และเพาะเมล็ด

โรคและแมลง

ไม่ค่อยพบโรค ส่วนแมลงได้แก่ พวกเพลี้ยไฟและไรแดง

การป้องกันกำจัด

ฉีดพ่นด้วยมาลาไธออนหรือไดอาซินอนอัตราตามที่ฉลากยาระบุไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แวนแก้ว

ชื่อวิทยาศาสตร์ :-

ชื่อวงศ์ :-

ชื่อสามัญ : Water Pennywort

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : แวนแก้วเป็นพืชในกลุ่มไม้น้ำที่กำลังได้รับความนิยมอย่างสูงในปัจจุบัน ลักษณะลำต้นเลื้อยทอดยอด ชอบอยู่ตามผิวน้ำที่ขุ่นขึ้น มีรากออกตามข้อ ลักษณะเป็นไม้ใบเดี่ยว รูปกลม แผ่นใบหนาเป็นมัน ริมใบหยักมน พุ่มใบชูขึ้นรับแสง ชอบแดดจัด ถ้าปลูกในร่ม ก้านใบจะหยัก มีดอกเล็ก ๆ เป็นซี่ ๆ เป็นไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในอเมริกากลาง และอเมริกาใต้ ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำส่วนลำต้นที่มีรากติดอยู่ แวนแก้วปลูกในส่วนที่เป็นน้ำตื้นหรือชายน้ำคลุมปากบ่อ หรือจะเลี้ยงในอ่างหรือในกระถางก็ได้ เป็นไม้ ที่ให้ความรู้สึกชุ่มชื้น

เศรษฐีเรือนนอก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Chlorophytum comosum*. (Anthesicum Vittatum)

ชื่อวงศ์ : LILIACEAE

ชื่อสามัญ : Spider Plant

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : ว่านเศรษฐีเรือนนอกเป็นไม้กอขนาดเล็ก มีหัวอยู่ใต้ดิน ไม่มีลำต้น ใบแตกกระจายออกเป็นพุ่มอยู่เหนือดิน ใบแกมขนานคล้ายใบตะไคร้ แต่สั้นกว่ามาก มีใบด่างขาว หรือขาวนวลที่ริมใบ ลักษณะอื่น ๆ จะเหมือนเศรษฐีเรือนกลางคือ เมื่อใบยาวเต็มที่ จะโค้งงอลงดิน เมื่อโตเต็มที่ จะมีไหลเหนือดินแตกเป็นต้นใหม่ได้เช่นเดียวกัน

การปลูก : ว่านเศรษฐีเรือนนอกชอบดินร่วนหรือดินปนทราย ซึ่งระบายน้ำได้ดี ให้แดดรำไร หรือปลูกที่ร่มให้ถูกแสงแดดบ้างในบางเวลา รดน้ำปานกลาง

การขยายพันธุ์ : ขยายพันธุ์โดยการแยกหน่อ หรือใช้ต้นอ่อนที่เกิดจากไหลไปปลูกใหม่
ความเป็นมงคล นอกจากว่านเศรษฐีเรือนนอกจะมีสรรพคุณในทางคุ้มครองป้องกันภัยแล้ว ยังถือเป็นว่านเสี่ยงทายฐานะหากว่านเจริญงอกงามผู้เลี้ยงก็จะมีฐานะเจริญรุ่งเรืองด้วย

สาวน้อยประแป้ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dieffenbachia*

ชื่อวงศ์ : ARACEAE

ชื่อสามัญ : Dumb Cane

ชื่ออื่น ๆ : ช้างเผือก ว่านพญาค่าง ว่านหมื่นปี อ้ายใบก้านขาว

ถิ่นกำเนิด : อเมริกาใต้

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : สาวน้อยประแป้ง เป็นไม้ประดับที่มีใบใหญ่สวยงามไปด้วยลวดลาย และค่อนข้างหนา ก้านใบหนา ใบมีตั้งแต่สีเขียวอ่อน เขียวแก่ และสีเหลืองครีม มีลายแต้มประปรายอยู่ตามใบ พันธุ์ไม้ชนิดนี้เจริญเติบโตได้ดีในที่ร่ม ชอบอากาศอบอุ่น และความชื้นสูง แต่ขณะเดียวกันก็สามารถที่จะเจริญเติบโตในห้องปรับอากาศที่มีความเย็น หรือในสภาพอากาศที่แห้งแล้งได้เช่นกัน จึงถือได้ว่าเป็นพืชที่เลี้ยงง่าย แม้บางครั้งบางคราวเจ้าของอาจจะปล่อยปลະละเลยไปบ้างก็ตาม การที่จะนำสาวน้อยประแป้งเข้ามาตั้งประดับภายในห้องนั้นระยะแรกต้องตั้งเอาไว้ให้มันเคยชินกับสภาพภายในบริเวณบ้านก่อนสัก 6-7 วัน จึงเอาเข้าไปในห้องเพื่อที่มันจะได้เจริญเติบโตต่อไปโดยไม่หยุดชะงัก

การดูแลรักษา :

แสง	ไม่ชอบแสง โดยตรง ควรใช้วัสดุพรางแสง เพื่อลดความเข้มของแสงบ้าง
อุณหภูมิ	ชอบอุณหภูมิ ประมาณ 18-24 องศาเซลเซียส
ความชื้น	ต้องการความชื้นสูง
น้ำ	อย่ารดน้ำมากเกินไปจนแฉะ เพราะอาจทำให้เกิดก้านเน่าได้ ควรรดแต่น้อย แต่รดให้บ่อยครั้ง และในหน้าหนาวควรลดการให้น้ำลง เพราะอาจทำให้เกิดเชื้อราได้
ดินปลูก	ดินร่วน 1 ส่วน ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกเก่า 1 ส่วน ใบไม้ผุ ๆ 1 ส่วน ทราฮายาบ 1 ส่วน
ปุ๋ย	ใช้ปุ๋ยคอกละลายน้ำรดเดือนละ 1-2 ครั้ง
กระถาง	เปลี่ยนกระถางใหม่ทุกปี
การขยายพันธุ์	ตัดชำต้นปักชำ โดยให้ตัดต่ำกว่ายอดลงมาประมาณ 1 ฟุต
โรคและแมลง	โรคโคนเน่า ส่วนแมลงไม่ค่อยพบ
การป้องกันกำจัด	งดการให้น้ำทันที แล้วทำให้ดินปลูกแห้ง ให้ยากำจัดเชื้อราพวกแคปแทน (captan) มาเนบ (Maneb) หรือ ไซเนบ (Zineb)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมากเขียว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Ptychosperma macarthurii*

ชื่อวงศ์ : PALMAE

ชื่อสามัญ : Mac Arthur palm

ชื่ออื่น ๆ : หมู่เกาะนิวกินี

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : หมากเขียวนี้นี้จะแตกหน่อขึ้นเป็นกอรอบลำต้น ลักษณะของกอสูงประมาณ 10-20 ฟุต ลำต้นมีขนาด 3-4 นิ้ว มีสีเขียวปนเทาหรือน้ำตาลปนเทา เมื่อแก่มีข้อปล้องที่มองเห็นได้ชัดที่ลำต้น ใบมีสีเขียวแก่ ส่วนใต้ใบสีเขียวอ่อนมีลักษณะรูปขนนก ทางใบยาวประมาณ 8-9 ฟุต ก้านใบยาว 1-2 ฟุต ใบย่อยยาวประมาณ 3-4 ฟุต ปลายใบตัดและเป็นพินแหลม นิยมปลูกเป็นไม้ประดับกันมาก สามารถอยู่ได้ทั้งในร่มและกลางแจ้ง

การดูแลรักษา :

แสง	ชอบแสงแดดจัด ควรปลูกเอาไว้กลางแจ้ง
น้ำ	ต้องการน้ำพอประมาณ
ดิน	เจริญเติบโตได้ในดินแทบทุกชนิด
ปุ๋ย	ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ปีละ 2 ครั้ง
การขยายพันธุ์	โดยการเพาะเมล็ด แยกหน่อ
โรคและแมลง	โรคไม่ค่อยพบ ส่วนมากจะพบเพลี้ยโดยเฉพาะหนักร้อน
การป้องกันกำจัด	ฉีดพ่นด้วยมาลาไธออนหรือไดอาซินอนตามอัตราที่ระบุไว้ในฉลาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมากเหลือง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Chrysalidocarpus lutescens*.

ชื่อวงศ์ : PALMAE (Arecaceae)

ชื่อสามัญ : Yellow Palm

ถิ่นกำเนิด: มาดากัสการ์

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : หมากเหลืองเป็นปาล์มที่มีหน่อเป็นกอขึ้นรวมกัน กอหนึ่งจะมีประมาณ 6-12 ต้น สูงประมาณ 25-30 ฟุต ลำต้นมีข้อปล้องโค้งออกจาก โคนกอ แต่ดูสวยงามยิ่ง ใบเป็นใบรูปขนนก ทางใบยาว 6-8 ฟุต กาบใบจะห่อหุ้มลำต้นไว้ หมากเหลืองเป็นปาล์มที่ได้รับความนิยมนำมาตกแต่งประดับประดาตามสถานที่เป็นอย่างมาก เพราะความสวยงามและมีรูปร่างที่ไม่เล็กและก็ไม่ใหญ่จนเกินไป

การปลูก : นิยมปลูกกลางแจ้ง โดยใช้ดินที่สมบูรณ์ มีส่วนผสมของดินร่วน ทรายกลบ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก เศษใบไม้ผุ ในอัตราส่วน 4:2:1:2:1

การขยายพันธุ์ : โดยการเพาะเมล็ด แยกหน่อ

การดูแลรักษา :

แสง ชอบแสงแดด ควรปลูกในที่โล่ง กลางแจ้ง

น้ำ ในระยะกำลังเจริญเติบโตควรรดน้ำทุกวัน

ดิน ควรเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียวที่มีอินทรีย์วัตถุพอสมควร

ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ปีละ 2 ครั้ง

โรคและแมลง ไม่ค่อยพบโรคที่ทำความเสียหาย จะมีปัญหาที่แต่แมลงเท่านั้น ได้แก่ หนอนปลอก หนอนเจาะลำต้น

การป้องกันกำจัด ใช้ไซกอนอัตรา 20 กรัม ผสมน้ำ 20 ลิตร รดให้ทั่วบริเวณ โคนต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลิวไต้หวั่น

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cuphea hyssopifolia* H.B.K.

ชื่อวงศ์ : LYTHRACEAE

ชื่อสามัญ : False Heather, Elfin Herb

ลักษณะทั่วไป (Characteristic) : ไม้คลุมดิน สูง 30-80 เซนติเมตร ลำต้นแตกกิ่งเป็นพุ่ม กิ่งย่อยจะแตกออกจากกิ่งหลักสองข้างและแผ่ออกตรงข้ามกัน ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม ใบรูปรีถึงรูปใบหอก กว้าง 0.3-0.5 เซนติเมตร ยาว 0.5-2 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา แข็งและมีขนสากระคายมือ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ดอกสีม่วงอมชมพู ชมพูหรือขาว ดอกบานตลอดปี ออกเป็นดอกเดี่ยวตามซอกใบที่ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงสีเขียว โคนกลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นหลอดหุ้มดอก โคนกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 5 แฉก ดอกบานเต็มที่กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ขึ้นได้ดีในดินร่วนปนทราย ความชื้นปานกลาง แสงแดดเต็มวัน